

HRVATSKI glasnik

Godina XX, broj 21

27. svibnja 2010.

cijena 100 Ft

*Male stranice, prilog
Hrvatskog glasnika*

- I. Povodom međunarodnog Dana djece*
- II. S iščekivanjem u hrvatske gimnazije*
- III. Doživljaji s razrednog izleta*
- IV. Glasnikova novinarska radionica*

Foto: Ákos Kollár

**„100 tamburaša“
u Budimpešti**

Komentar

Sub rosa

Čestokrat se ne vidi nekim ljudem da mi kot novinari imamo svoj stav, vlašće mišljenje i da prik oči i viditi kanimo, ne samo gledati. I onda med trimi zgoditki znamo i moramo izabrati jednu priredbu ka je već vridna od svakarčkovoga folkloroga spektakla. Mea culpa da pokidob sam sama na dvi županije u službenom pisanju, raspast se ne morem i ne kanim. Pravoda nisam voljna ni prihvatiti neke zgoditke, Bože, ne daj nepravde ke se pripletu u našoj hrvatskoj svakidašnjici. To je opet moj grih. Tim bolje se da viditi da mi ki djelamo kod ovoga lista, nismo voljni ni statistirati pri polipšavanju nekih činjenic i, zamislite, još i hrabrosti imamo nešto kritizirati ako ćutimo da istina je šantava na jednoj ili drugoj strani. A svi su jako-jako senzibilni, diboko uvredjeni, pogodjeni od napisane riči.

Čez šesnaest ljet, otkad sam u ovom poslu, imala sam vrimenta naučiti da nije sve bajno i lipo kako se to tumači prema vanhrvatskom svitu ter da imamo i takove ljude, kim je to najvažnije da se prezentiraju u prvoj redici, predaju i prikzimaju dare i nagrade... Svaki ide po svojoj glavi. A ako ne, imamo dovoljno glavom klimajuće Januše med našimi redi ki će izglasati i ono što ne štima, što ne valja i što nije dobro za naše interese. Šifra je: gubac stisni! Mi novinari hodamo po ulica, po seli, pominamo se s ljudi što mnogi krugi neće napraviti zbog toga jer se sru, jer im je bitnije svoj izgled i dostojanstvo i samopouzdanje. Nerijetko nismo mi samo neprijatelji, oštri kritičari s črne lište, nego i ništvidni i nepravedni pak i gustokrat s različitim imenicami titulirani. Kad bi se znalo staviti nož u oči, nekoliko nas bi bilo već odavno mrtvo podleglo.

Zato i prosim oprostjenje, ali mislim da smo mi svi dovoljno odrasli odlučiti ku priredbu vridi posjetiti, uglavnom ta mora imati i sadržaj. Nije više u modi samo folklorom, zabavom, pilom i jilom napuniti glavu ljudem. Zvana toga moram i to istaknuti da naš tajednik nije zatvoren, more pisati u njemu kargdo hoće, što se i vidi u svakom broju. Zato pozivam sve, s našim djelovanjem nezadovoljne kruge, kim je u prakticiranju hitanje blata na druge ljude, da si zamu pero u ruke i svoje primjedbe, izvješćaje liju u rič ili rečenice. Vjerojatno znaju toliko hrvatski jezik i pravopis da prik moderne tehnike začas dostavljaju nekoliko redic o njevi važni priredba, na ku neki „njevi novinari“ redovno dobivaju pozivnicu, a redakcija Hrvatskoga glasnika, zgoda se, da ne. Obraćam vam pažnju i na to da tužba u takovi slučajji je neopravdana i zlonamjerna, a bumerang svenek napravi svoje. Sub rosa.

-Tiho-

„Glasnikov tjedan”

Kako manjinska politika u Mađarskoj, unatoč proklamiranim načelima i zakonskim okvirima, ne pogoduje pripadnicima manjina, znaju ponajbolje ocijeniti upravo oni koji se izjašnjavaju i žive manjinski bitak, a takvih je svakoga dana sve manje. Mnogo je pak onih koji su tu negdje oko cijele manjinske priče kao simpatizeri ili iz poslovnih

razloga ili kao ostarjeli ljudi koji svoju djecu nisu naučili ni A od abecede. Oni tek teže povratku u svoj idilični prostor djetinjstva koje već davno ne postoji. Svojim uspomnama projiciranim kao mogućim normama djelovanja i ponašanja u sadašnjosti, bez stvarnoga poznavanja stanja unutar manjinske zajednice, sličje pomalo zalutalim srednjovjekovnim viteзовima. Vrijeme u kojem danas živimo guta brzinom munje sve ono što je ostatak nekih drugih vremena, i mišljenja neprilagođenim novim naraštajima. A takvih ostataka ima itekako upravo u manjinskim strukturama. Mnogi kazuju kako je prošlo vrijeme osrednjosti i dolazi vrijeme izvrsnosti. Može to biti i tek krilatica, ali itekako puno istine ima u njoj ako se želi očuvati samobitnost i hrvatski jezik na ovim prostorima.

Tako bi i manjinske zajednice trebale itekako poraditi, bar u političkome smislu, na jasnom definiranju svoga položaja i svojih zadaća. Oformiti jedno operativno tijelo od pet-šest profesionalaca, nazovimo ih ministrima, ponajboljih i najspособnijih s jakom i neupitnom hrvatskom

sviješću, koje bi trebalo odgovoriti postavljenim izazovima. Naravno, ako ne obavljaju svoju zadaću, onda se mogu i opozvati te smijeniti kao i svaka vlada koja u krizu dovede društvo i izgubi povjerenje onih koji je biraju. Ali najprije bi trebalo jasno odrediti bazu i izborno tijelo, a tek onda progovarati o bilo čemu drugome. Demokracija je

često i zamka, pogotovo ako se tumači s demagoških stajališta i ako se proizvoljno, naravno, u okvirima mogućega i zakonski uokvirenoga barata brojkama. Ipak sve ovisi o našoj savjesti i svijesti. Ako i ne baš sve, ali ono mnogo toga, bar što se tiče manjinske priče. Manjine su danas u društvenim strukturama nazočne kao ukras, folklorni element ili tek kao dio manjinske gastropriče.

Folklor, tek u iznimnim slučajevima, danas jedva rabi materinski jezik u autobusu, na probi u međusobnoj komunikaciji članova mnogobrojnih društava. I tu prestaje briga o jeziku, njegovanje manjinske kulture kao element očuvanja jezika. Spomenimo hodočašća, izlete u matičnu domovinu, bezbrojne-bezbrojne izložbe u manjinskim prostorima, mise koje nazivamo hrvatskima, a u boljem slučaju su dvojezične, opraštanja na kojima prevladava mađarski jezik jer roditelji ne razumiju hrvatski, i tako dalje i tako dalje. Političku težinu manjine nemaju, tek kada se predsjednici samouprava koriste u ulozi prevoditelja.

Branka Pavić Blažetin

160 godina od rođenja Mate Meršića Miloradića

„Miloradićeve filozofske teme”, naziv je predavanja održanog nedavno u Hrvatskom centru u Beču o djelima velikana gradišćanskohrvatskoga pjesništva Mate Meršića Miloradića (1850–1928). Ovaj rođeni Frakanavac oko pola stoljeća bio je župnik u Hrvatskoj Kemlji. Predavanje je održao sveučilišni docent dr. Davor Piskač. On je rekao da Miloradićeve djela za današnju literarnonaučnu istraživačku djelatnost predstavljaju nadasve kompleksan fenomen jer još uvijek nije odgonetnuto je li ovaj velikan gradišćanskih Hrvata bio veći pjesnik ili filozof, a što je bila i glavna točka bečkoga predavanja. Piskač je istaknuo da je Biblija bila Miloradićevo prvo i najjače uporište, a značenje sklada s Bogom posebno je uočljivo u njegovim pjesmama. Miloradić je, uz estetski vrijedne pjesme, napisao i mnoštvo narodnih pjesama. Hrvatska kulturna zaklada u Zagrebu proglasila je 2010. godinu jubilarnom godinom hrvatskih književnika Eugena Kumičića i gradišćanskohrvatskoga pjesnika Mate Meršića Miloradića.

**Čitajte i širite
Hrvatski glasnik!**

REZULTATI PRISTIGLIH MOLBI NA RASPISANI NATJEČAJ HRVATSKE DRŽAVNE SAMOUPRAVE

za sufinanciranje djelatnosti mjesnih hrvatskih samouprava, mjesnih hrvatskih ustanova i mjesnih hrvatskih udruga

Naziv samouprave, udruge, ustanove		Naziv programa, sadržaj	Traženi iznos	Primjedba	Prijedlog Odbora
I. KULTURNE PRIREDBE					
1	Hrvatska manjinska samouprava – Santovo	Gostovanje KUD-a „Ladislav Matušek”	90000		90000
2	Vancaški kulturno prosvjetni centar – Baja	Vjerska, folklorna i gastronomska priredba Markovo	100000		100000
3	Hrvatska manjinska samouprava – Surdukinj	Hrvatski dan	150000		100000
4	Hrvatska kulturna udruga Augusta Šenoae – Pečuh	Hrvatski dan u Pečuhu	200000		150000
5	Hrvatska samouprava – Martinci	Hrvatski dan	200000		100000
6	Hrvatska samouprava Baranjske županije – Pečuh	Susret hrvatskih samouprava	200000		150000
7	Hrvatska samouprava – Šelj	Dalmatinska večer	147000		100000
8	Kulturno društvo Martince – Martinci	Nastup na festivalu „Vinodolske večeri” u RH	200000		100000
9	OŠ i vrtić – Martinci	Godišnje djelatnosti osnovne škole	200000		130000
10	Hrvatska manjinska samouprava – Salanta	Duhovi u Salanti – hrvatski vikend	180000		100000
11	Hrvatska samouprava VII. okruga – Budimpešta	Izložba i Hrvatska večer	200000		100000
12	Hrvatski folklorni ansambl Luč – Budimpešta	Turneja u Bačku i veze s matičnom domovinom	200000		180000
13	Hrvatska izvorna folklorna skupina – Budimpešta	Putovanje na smotru folklor RH	150000		150000
14	OŠ Weöres Sándor – Tukulja	Ponovno zajedno	200000		150000
15	Društvo Gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj – Koljnof	20. obljetnica DGHU	180000		100000
16	Hrvatska manjinska samouprava – Koljnof	Putovanje kulturne grupe u Buševac	200000		100000
17	Undansko hrvatsko društvo	Gradišćanski folklorni festival	200000		150000
18	Šopronsko hrvatsko kulturno društvo	Adventski koncert u Šopronu 2010	140000		100000
19	Hrvatska manjinska samouprava – Šopron	VIII. Šopronski hrvatski dani	200000		150000
20	Hrvatska manjinska samouprava u Daranju	Podravska hrvatska večer	83850		80000
21	Hrvatska manjinska samouprava – Kapošvar	Gostovanje u RH	175000		50000
22	Hrvatska manjinska samouprava – Lukovišće	Podravsko proljeće	200000		150000
23	Hrvatska samouprava Šomođske županije	Dan manjina	100000		80000
24	Hrvatska manjinska samouprava – Bojevo	Dan hrvatske veze	137080		80000
25	Društvo Hrvata u Kaniži	Susret mladih hrvatskih tamburaša	200000		150000
26	Hrvatska manjinska samouprava Zalske županije	Hrvatska kulturna večer	200000		150000
27	Hrvatska manjinska samouprava – Narda	Dan Hrvata u Nardi	100000		100000
28	Hrvatska manjinska samouprava – Hrvatski Židan	Hrvatska večer	100000		80000
29	Društvo Hrvatov u Sambotelu	Narodnosni dan	200000		150000
30	Amatersko igrokazačko društvo – Hrvatski Židan	Obrada jednog hrvatskog igrokaza i 20. obljetnica Društva	200000		150000
31	Kulturni dom – Hrvatski Židan	IV. Glas Gradišća – reg. oml. fest. hrv. pjesme	200000		100000
32	Hrvatska kulturna i vjerska udruga – Sambotel	7. jesenski hrvatski kulturni festival u Sambotelu	50000		50000
33	Hrvatska manjinska samouprava – Sambotel	Hrvatski dan	200000		150000
34	Hrvatska samouprava u Būku	VIII. Kulturni festival	200000		150000
Ukupno:			5682930		3970000
II. DJEČJI I OMLADINSKI TABORI					
1	OŠ Santovo	Mala ljetna škola hrvatskoga jezika – čitalački tabor	200000		180000
2	KUD Baranja – Pečuh	XXII. Kolo-tabor	200000		180000
3	Hrvatska manjinska samouprava – Siget	Plesni i pjevački tabor u Vlačićima	200000		150000
4	Udruga baranjskih Hrvata	Regionalni hrvatski omladinski tabor	200000		150000
5	„Podravina” Hrvatska izvorna udruga	Tabor u Vlačićima	200000		150000
6	OŠ Mihovila Nakovića – Koljnof	Koljnofski županijski čitalački tabor	70000		70000
7	DGMU – Hrvatski Židan	17. hrvatski omladinski DGMU tabor	200000		150000
8	Hrvatsko katoličansko oml. vj. i kult. Društvo H. Židan	17. tradicionalni omladinski tabor „Peruška Marija”	200000		150000
9	OŠ Katarina Zrinski – Serdahel	Jedan tjedan u duhu hrvatske kulture ...	200000		150000
10	Udruga drvorezbara – Sumarton	XV. Tabor drvorezbara	200000		100000
11	HOŠIG – Budimpešta	Hrvatski jezični i narodopisni tabor	200000		150000
Ukupno:			2070000		1580000

Naziv samouprave, udruge, ustanove		Naziv programa, sadržaj	Traženi iznos	Primjedba	Prijedlog Odbora
III. VJERSKA DJELATNOST					
1	Hrvatska manjinska samouprava – Kalača	Spomen-dan Ivana Antunovića	150000		150000
2	Hrvatska manjinska samouprava – Kačmar	Sastanak crkvenih zborova	100000		100000
3	Vjerska te kulturna udruga šokačkih Hrvata u Vršendi	Hodočašće u Zadar i Zagreb	150000		150000
4	Hrvatska manjinska samouprava – Fok	Trodnevni boravak Rijeka (Trsat) – Crikvenica – Krk	150000		100000
5	Hrvatska manjinska samouprava – Barča	Hodočašće i izlet u Hrvatsku	150000		100000
6	Hrvatska manjinska samouprava – Dombol	Hodočašće i izlet u Hrvatsku	150000		100000
7	KUD „Drava“	Hodočašće u Zadar i Zagreb	150000		100000
8	Hrvatska manjinska samouprava – Brlobaš	Hodočašće u Zadar, Nin, Vlačice	150000		100000
9	Hrvatska manjinska samouprava – Potonja	Hodočašće u Zadar, Nin; Vlačice	150000		100000
10	Hrvatska manjinska samouprava – Novo Selo	Hodočašće u Zadar, Nin, Vlačice	150000		100000
11	Hrvatska manjinska samouprava – Gornji Četar	Hodočašće i izlet u matičnu domovinu	150000		150000
12	Hrvatska manjinska samouprava – Kiseg	Shodišće u Mariazell	100000		100000
13	Hrvatska manjinska samouprava – Kaniža	Hodočašće u Đud	150000		100000
14	Hrvatska manjinska samouprava – Kerestur	Hodočašće u Hrvatsku	120000		100000
15	Hrvatska manjinska samouprava – Mlinarci	Hodočašće u Mariju Bistricu	50000		50000
Ukupno:			2020000		1600000
IV. PROGRAMI ZA OČUVANJE HRVATSKOGA JEZIKA, IDENTITETA					
1	Ogranak Matice hrvatske u Pečuhu	IV. Susret hrvatskih srednjoškolaca 2010	200000		150000
2	Hrvatska manjinska samouprava – Harkanj	Kupnja računala	80000		80000
3	OŠ Gornji Četar	Očuvanje jezika i identiteta – Kupljenovo	200000		150000
4	Društvo „Zrinski kadeti“ – Kerestur	Šivanje nove odore	180000		180000
5	Društvo Horvata kre Mure – Serdahel	Susret hrvatskih srednjoškolaca	199600		100000
6	OŠ – Fičehaz	Berbena povorka 2010.	200000		100000
Ukupno:			1059600		760000
V. KUPNJA GLAZBALA					
1	Kulturna udruga Vizin	Kupnja glazbala	200000		100000
2	Koljnofska hrvatska udruga	Kupnja glazbala	200000		180000
3	Hrvatsko kulturno društvo Gradišće	Kupnja glazbala	200000		180000
4	Židanci – Omladinski tamburaški sastav	Kupnja glazbala	200000		180000
5	OŠ Nikola Zrinski – Kerestur	Kupnja glazbala	200000		180000
6	Društvo omladine kaniških Hrvata	Kupnja glazbala	200000		180000
Ukupno:			1200000		1000000
VI. KUPNJA NARODNIH NOŠNJI					
1	Hrvatska manjinska samouprava – Kujin	Kupnja narodnih nošnji	200000		150000
2	Hrvatska manjinska samouprava – Semelj	Kupnja narodne nošnje	180000		120000
3	KUD „Marica“ – Salanta	Narodna nošnja	200000		150000
4	Zbor Peruška Marija	Kupnja narodnih nošnji za zbor	200000		180000
5	„Čakavci“ Hrvatska kulturna udruga	Kupnja narodnih nošnji	150000		130000
6	Hrvatska samouprava – Sumarton	Nabava nošnje	200000		180000
7	OŠ Katarina Zrinski – Sumarton	Kupnja narodnih nošnji	199900		180000
Ukupno:			1329900		1090000
Broj pristiglih natječaja ukupno:			SVEUKUPNO	13362430	10000000

Nadolazeći programi grada Osijeka u Pečuhu – europskoj prijestolnici kulture 2010

Početkom ovoga mjeseca, 3. svibnja, na Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Pečuhu vodili su razgovore s jedne strane predstavnici uprave EPK-a (Pečuh – europska prijestolnica kulture 2010) u sastavu Tamás Szalay, ravnatelj projekta, Ágnes Simon i Petra Neumayer, voditeljice međunarodnih projekata, a s druge strane predstavnici Grada Osijeka: Ivan Vrdoljak, zamjenik gradonačelnika, i Dražen Alerić, pročelnik Odjela za kulturu i obrazovanje. Razgovor je vodila Katja Bakija, konzulica za kulturu, znanost i obrazovanje, u ime Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu. Sastanak je održan u sklopu službenog posjeta Pečuhu izaslanstva Grada Osijeka, koji je vodio gradonačelnik Krešimir Bubalo, kako bi se usuglasili zajednički projekti iz područja kulture između dva grada. Konzulica za kulturu Katja Bakija naglasila je kako je konzulat i nadalje spreman pomagati u provedbi zajedničkih programa kulturne suradnje koji su posebno učestali u godini u kojoj je Pečuh europska prijestolnica. Naglašena je i jako dobra suradnja s upravom EPK s kojima je konzulat zajednički ostvario niz zanimljivih i uspješnih kulturnih događanja. Ravnatelj projekta Tamás Szalay istaknuo je važnost suradnje s Hrvatskom i hrvatskim gradovima (uz Osijek s kojim je Pečuh regionalno povezan, tu su još Dubrovnik, Pula, Zagreb) i zbog pripadnika hrvatske nacionalne manjine u Pečuhu i Mađarskoj, koji tako razvijaju i produbljuju svoje veze s maticom. Bilo je riječi o dvjema velikim izložbama – umjetnika Davora Vrankića i Vesne Sokolić. Termin za prvu izložbu potvrđen je za 24. kolovoza do 19. rujna 2010, a o drugoj će se razgovarati kad se još jednom provjere termini i spremnost Osijeka da sudjeluje u ostvarenju izložbe). U programu kulturne suradnje jest i koncert pjevačkoga zbora i orkestra „Lipa“, predstavljanje Osijeka kroz „Kulturni autobus“ kojim bi se skupina osječkih umjetnika, a potom studenata i učenika odabranim programima predstavila svojim pečuškim kolegama i znatiželjnoj publici, koprodukcija osječkoga Narodnog kazališta i pečuškoga Hrvatskog kazališta koja će uroditi premijerama u oba grada s djelom „Junaci Pavlove ulice“.

O budućoj suradnji

Susret Martonyi–Jandroković u Zagrebu

Ustavne izmjene jamčit će nacionalnim manjinama, uključujući i hrvatsku, parlamentarno zastupstvo

U svezi s pitanjem nacionalnih manjina, već po tradiciji, nema nikakvoga spora, razlika u pogledima između Hrvatske i Mađarske, i na tome polju dobro stoje stvari, izjavio je János Martonyi u četvrtak, 20. svibnja u Zagrebu u neformalnom razgovoru s Gordanom Jandrokovićem, hrvatskim ministrom vanjskih poslova i europskih integracija.

Bilo je riječi i o prvim potezima nove vlade, među kojima su uvođenje zastupstva u Mađarskom parlamentu za pripadnike nacionalnih manjina, uključujući i hrvatsku manjinu te uvođenje dvojnog državljanstva za Mađare izvan Republike Mađarske.

Mađarski će parlament za nekoliko dana prihvatiti ustavne izmjene koje će jamčiti parlamentarno zastupstvo nacionalnih manjina u Mađarskoj. (Mađarski parlament istoga dana prihvatio je spomenute izmjene, op. a.)

Budući mađarski ministar vanjskih poslova u svezi s pitanjem parlamentarnog zastupstva nacionalnih manjina u Mađarskoj, uz ostalo je istaknuo kako je to „stari dug, trebalo je mnogo raspravljati o rješavanju pojedinosti, ali se čini da su našli rješenje čime će se to pitanje urediti na zadovoljstvo svih”.

Što se tiče zaštite nacionalnih manjina, složili su se da dobri odnosi na tom području mogu poslužiti kao uzor ostalim zemljama u regiji. Hrvatska smatra odnose s Mađarskom strateški važnima, a neformalni posjet budućega mađarskog ministra vanjskih poslova Jánosa Martonyia Zagrebu pokazuje koliko su dobri i razvijeni odnosi između dviju zemalja, izjavio je hrvatski ministar vanjskih poslova i europskih integracija Gordan

Jandroković. Martonyi i Jandroković razgovarali su o strateškim odnosima dviju država, i o gospodarskoj suradnji, posebno u odsječku energetike, zaključivši „da se svi važni projekti od cestovne infrastrukture, željezničke infrastrukture, plinskog povezivanja i svega ostalog na čemu radimo trebaju nastaviti”.

Jandroković je izrazio jasnu potporu hrvatskih vlasti izgradnji pouzdanog i održivog europskog energetskog sustava te istaknuo kako Hrvatska svojim zemljopisnim položajem može poslužiti kao pouzdani partner u energetskim projektima.

Mađarska će idućih mjeseci učiniti sve da pomogne Hrvatskoj kako bi završila pregovore s EU-om. Kako je naglasio Martonyi, jedan od ciljeva njegova posjeta bio je „uvjeriti Hrvatsku da će Mađarska idućih mjeseci učiniti sve kako bi pomogla da Hrvatska završi pregovore s EU-om prije kraja ove godine, odnosno da bi se ugovor o pristupanju po mogućnosti mogao potpisati u prvoj polovici iduće godine, za vrijeme mađarskog predsjedanja”.

Jandroković je prenio podršku Hrvatske svim regionalnim inicijativama. Martonyi i Jandroković su zaključili da Mađarska i Hrvatska mogu biti vrlo važni čimbenici u tijeku stabilizacije i približavanja regije jugoistočne Europe euroatlantskim integracijama, a Jandroković je prenio podršku Hrvatske svim regionalnim inicijativama, poput Dunavske strategije, kojima je cilj približavanje i jačanje suradnje.

-hg-

BUDIMPEŠTA – U okviru programa Festivala «Belvárosi» 2010, Hrvatska samouprava V. okruga grada Budimpešte priređuje dvodnevni program o bušarskim običajima u Mohaču. Tradicionalni pohod bušara u Mohaču UNESCO je ujesen 2009. godine stavio na ugledni popis nematerijalne svjetske kulturne baštine. U Središtu kulture Aranytíz (Budimpešta, 1051, Ul. J. Aranya 10) 28. svibnja (petak) u 14 sati svečano će se otvoriti izložba fotografija „Običaj buša u Mohaču”. Izložbu će otvoriti Károly Karsai, dogradonačelnik V. okruga, a o njezinim vrijednostima govorit će dr. Eszter Csonka-Takács, ravnateljica Uprave za nematerijalnu kulturnu baštinu. Autor je izloženih fotografija Károly Hemrich. Drugi dan, 29. svibnja (subota), u 18.20 sati na pozornici „Világzenei Színpad” (Trg Erzsébet) nastupa Folklorna plesna skupina „Mohač” prikazujući bušarske plesove.

BUDIMPEŠTA – Zavod za istraživanje manjina Mađarske akademije znanosti poziva sve zainteresirane na konferenciju „Paralelna tumačenja i modeli – integracija, segregacija, asimilacija – u istraživanju manjina”, koja će se održati 27. svibnja 2010. u prostoriji „Jakobinus” (1014 Budimpešta, Országház u. 30).

VELIKA – U naselju Velikoj u Hrvatskoj od 28. do 30. svibnja održava se dvadesetu godinu zaredom folklorni susret pod nazivom Čuvajmo običaje zavičaja. Susretu će pribivati četrnaest folklornih društava iz zemlje i inozemstva, među njima i Hrvatska izvorna skupina iz Budimpešte. Trodnevna manifestacija obiluje nizom bogatih sadržaja.

Sastanak Biškupić–Szócs

Kako donosi portal Ministarstva kulture Republike Hrvatske, ministar kulture Božo Biškupić tijekom jednodavnog boravka u Budimpešti, 17. svibnja, sastao se s državnim tajnikom u Ministarstvu za nacionalne resurse zaduženim za kulturu Gézom Szócsom.

Sastanku su pribivali državni tajnik u Ministarstvu vanjskih poslova Republike Mađarske Iván Bába, bivši mađarski veleposlanik u Republici Hrvatskoj György Csóti te hrvatski veleposlanik u Mađarskoj Ivan Bandić. Ministar Biškupić predstavnicima mađarske vlade najprije je čestitao na velikoj izbornoj pobjedi te je zahvalio na potpori mađarske vlade u hrvatskim nastojanjima za ulazak u Europsku Uniju. Podsjetio je na dosadašnje izvršne odnose dviju susjednih zemalja na području kulture, naglašujući da uvijek postoji prostor za još jaču suradnju, zatraživši pritom daljnju podršku s mađarske strane na projektu Hrvatskog kazališta u Pečuahu. Bilo je riječi i o završetku projekta Hrvatsko-mađarskog rječnika te je ministar

Biškupić zamolio mađarsku stranu da ubrza završetak njihova dijela projekta.

U razgovoru ministar Biškupić istaknuo je da hrvatska strana, bez obzira na trenutnu financijsku situaciju, podržava mađarsku manjinu u Hrvatskoj, posebno na području kulture i kulturne suradnje. Nadalje Hrvatska se odazvala pozivu grada Pečuaha da se sa svojim programima predstavi u Pečuahu, ovogodišnjoj europskoj prijestolnici kulture. Ministar je izrazio zadovoljstvo što će hrvatski umjetnici upoznati europsku i svjetsku javnost dosezima hrvatske likovne kulture izložbom „Suvremeno hrvatsko kiparstvo” koja će se osim u Pečuahu 2010. i 2011. godine održati i u Budimpešti. Na sastanku, osim kulture, govorilo se i o zaštiti prirode, točnije

o projektu hrvatsko-mađarskog prekograničnog Rezervata biosfere Mura–Drava–Dunav. Pošto Hrvatska provede postupak proglašenja Regionalnog parka Mura–Drava, uslijediti će predaja zajedničke nominacije Hrvatske i Mađarske za rezervat biosfere na UNESCO-ovu listu. Ministar Biškupić pozvao je mađarsku stranu da hrvatskoj javnosti predstavi svoju suvremenu likovnu scenu u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu, a državnog tajnika Szócsa pozvao je da gostuje na otvorenju 61. Dubrovačkih ljetnih igara.

Državni tajnik Szócs izrazio je želju za dobrom suradnjom te naglasio da će Mađarska i dalje podupirati ulazak Hrvatske u Europsku Uniju.

Kečkemet

Izložba hrvatskih naivnih umjetnika

Naiva kao hrvatska prepoznatljivost u svijetu

U suradnji Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu i Hrvatske samouprave Kečkemeta, 7. svibnja, u kečkemetskom Muzeju mađarskih naivnih umjetnika otvorena je izložba hrvatskih naivnih umjetnika. Izložba Hrvatskog društva naivnih umjetnika i Galerije „Mirko Virius” iz Zagreba, ostvarena je u okviru međunarodne kulturne suradnje, a pod visokim pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu i Hrvatske državne samouprave. Izloženo je 35 slika i deset kipova od 45 autora, svjetski poznatih Ivana Večenaja i Mije Kovačića, te drugog i trećeg naraštaja naivnih slikara i kipara, među kojima su Fišter, Nađ, Topljak, Seleš, Andrašić, Huzjak, Horvat, Milan Generalić, Mihinica, Kefelja, Kolarek i mnogi drugi, kojom će se predstaviti hrvatska naivna umjetnost. Riječ je o slikama i kipovima s najrazličitijim temama, s još uvijek prevladavajućim idiličnim prizorima iz seoskog života. Na izložbi su zastupljeni hrvatski naivni umjetnici Hlebinske škole, jadranskog područja i drugih krajeva Hrvatske.

Muzej mađarskih naivnih umjetnika, koji je otvoren 1976. godine, jedina je državna zbirka naivne umjetnosti koja okuplja te promiče klasične i suvremene radove mađarske naive, slike i kipove. Uza stalan postav klasične i suvremene naivne umjetnosti, koja daje presjek mađarske naive, godišnje dva puta u okviru povremene izložbe predstavljaju se jedan ili zajedno više naivnih umjetnika. U podrumskim prostorijama smještena je galerija, a i vrt služi kao izložbeni prostor drvorezarenih kipova. Temelji muzeja postavljeni su kada je Domokos Moldovan 1969. svoju zbirku naivnih umjetnina ponudio gradu.

Na izložbi se okupilo tridesetak znatiželjnika i posjetitelja, većinom pripadnika mjes-

ne hrvatske zajednice, ali i drugih ljubitelja umjetnosti. Nakon uvodnih riječi, predsjednik Hrvatske samouprave Stipan Šibalin, koji je napomenuo kako je kečkemetski muzej već i dosada dao mjesta mnogim stranim zbirkama naivne umjetnosti, pa i s prostora bivše Jugoslavije, moguće i sadašnjim izlagačima, pozdravio je predsjednika Hrvatskog društva naivnih umjetnika Milana Nađa, generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljanu Pancirov, treću konzulicu Katju Bakiju, Jánosa Laczkóa, ravnatelja Županijskog muzeja, te Lajosa Farkasa, zamjenika ravnatelja.

Izložbu je u muzejskom vrtu, koji služi i kao izložbeni prostor, otvorila generalna konzulica Ljiljana Pancirov između ostaloga istaknuvši: „Hrvatska je naiva naša prepoznatljivost, rezultat kontinuiteta hrvatske povijesti i originalnosti opažaja hrvatske stvarnosti i nacionalnog bića kroza stoljeća” –te dodala: – „Danas ćemo zaviriti u svijest odabranih kiparskih i slikarskih radova vrhunskih autora hrvatske naive. Kolorit je

svjež i bogat, linije su čvrste i snažne, a motivi raznoliki, uglavnom idilični. Najčešće slikarske tehnike jesu ulje na platnu i staklu, ali susrećemo i tuš, pastele. Kipovi su većinom u drvu, te izdvojeno u kamenu.

Predstavljamo mentalitet srednjoevropskog i mediteranskog bića hrvatskog čovjekoslikara. Vjerujemo da će estetski doživljaj s naše izložbe omogućiti kvalitetne buduće poveznice između udruženja i galerija naivne umjetnosti naših dviju država. Ponosni smo da ovo može biti prvi korak” – zaključila je generalna konzulica.

Okupljenima se obratio i Milan Nađ, predsjednik Hrvatskog društva naivnih umjetnika. Podsjetivši ukratko na rad Hrvatskog društva naivnih umjetnika, utemeljenog 1963. u Zagrebu, te Galerije «Mirko Virius» 1977. godine, on je također izrazio vjeru u buduću suradnju.

–Naše društvo nosi ime Mirka Viriusa, po jednom od najvećih hrvatskih slikara, a galeriju imamo u samoj jezgri Zagreba u Tkalčićevoj ulici. Nakon Ukrajine, i sada Mađarske, do kraja godine izložba će gostovati i u Sloveniji.

Kako smo čuli, već prije izlagali su više puta i u Mađarskoj, u Kapošvaru, Barči, Pečuhu, neki čak i u Budimpešti. Redoviti su susreti u Tuzli, Sarajevu, Jagodini i drugim mjestima, zato da čuvaju i šire vlastitu samobitnost, ali imaju i mnogo zajedničkoga. Za dva tjedna imaju i likovnu radionicu u Zaprešiću, a upravo na dan otvorenja izložbe u Kečkemetu, otvorena je u Hlebinama likovna kolonija na kojoj sudjeluju kipari i slikari iz panonskog dijela Hrvatske.

Izložba se može posjetiti od utorka do nedjelje, svaki dan od 10 do 17 sati. Kako saznajemo, iz Kečkemeta, gdje će biti najmanje dva tjedna, izložba putuje dalje u Baju i Pečuh. Najvjerojatnije, u Baji će biti otvorena 6. lipnja, povodom obilježavanja 20. obljetnice osnivanja Saveza Hrvata u Mađarskoj, a zatim u Hrvatskome klubu «August Šenoa» u Pečuhu.

Stipan Balatinac

Intervju

Zavičajna kuća u Lukovišću u punom sjaju

Kako nam kazuje muzeologinja Orsolya Kapitány, voditeljica Odjela za etnografska istraživanja županijskog Muzeja „Rippl Rónai“ u Kapošvaru, cilj obnovljenoga zdanja (za što se zalagala Orsolya Kapitány te našla svekoliku potporu u Hrvatskoj samoupravi Šomođske županije i od njezina predsjednika Joze Solge, te lukoviškog načelnika Józsefa Matyóka) je na odgovarajući način i turističkom promidžbom predstaviti tu ljepotu i privući posjetitelje i goste jer traže se razni, sve bolji i bolji programi. Lukoviška Zavičajna kuća značajka je ovoga kraja, predstavlja Podravinu i Hrvate u njoj s njihovom bogatom kulturnom baštinom, o čemu možemo čitati u raznim izdanjima, ali sve to treba i pokazati.

Razgovor vodila: Branka Pavić Blažetin

Ovdje smo u Zavičajnoj kući u Lukovišću, obnovljena je i krov. Prije nešto više od godinu dana otvorena je stalna izložba i predane na upotrebu obnovljene prostorije. Je li sve završeno što ste planirali?

Završena je Zavičajna kuća. Dogodilo se malo obrnuto jer prvo je 2008. godine obnovljena izložba, a 2009. zgrada, što je ostvareno potporom Ministarstva obrazovanja i kulture Republike Mađarske. Obnavljanje izložbe 2008. došlo je na red u okviru Godine renesanse, a zgrada je obnovljena 2009. u okviru programa Zavičajne kuće dočekuju goste. Pri tome je bilo vrlo važno da se pojača konstrukcija zgrade i obnovi krov. Sve ostalo išlo je s time, unutarne i vanjsko ličenje, dakle sve ono što je uobičajeno kod održavanja jedne stare seljačke kuće, kako bi i iznutra i izvana bila potpuno uređena. Ovo što vidimo rezultat je uspješne obnove.

Sve je to ostvareno u dvije etape. Prva je stajala oko 1,5 milijuna, druga oko 2,5 milijuna forinta. Tko je podupirao obnovu?

Radi se o kompliciranim odnosima suvlasništva koji su utjecali i na sudbinu stanja zgrade i gospodarskih zgrada. Nakon demokratskih promjena, vlasništvo stambene zgrade prešlo je u vlasništvo Šomođske županije. Gospodarske zgrade koje su stajale na zemljištu pak vlasništvo su mjesne samouprave. Godine 1985. ova je zgrada obnovljena, a cijeli kompleks upravo je onda dobio sadašnji

oblik, onda je ova zgrada postala zavičajnom kućom. Polako se amortizirala, oba vlasnika su ponešto trošila na nju, uređivala je, ali tek poslije 2002. postalo je očividno kako su za obnovu potrebna veća sredstva. Tada je Šomođska županija utrošila 2,4 milijuna na obnovu stambene zgrade, ali nije uspjela riješiti da se obnovi i sama izložba, ili da se pojača konstrukcija zgrade. Od spomenutog obavljani su manji radovi na zgradi, obnova ograde, ali ništa više od toga. Ali kako su prolazile godine, nije se mogao odgađati popravak oštećene drvene konstrukcije. Kada smo lani u okviru programa Zavičajne kuće dočekuju goste predali natječaj, postalo je jasno da je negdje oštećena drvena konstrukcija. Nije bila znatno oštećena, tek toliko da je sjeverno ili bolje zapadno pročelje, vjerojatno zbog vlage, slegnuto. To smo uspjeli spriječiti, zaustaviti postavljanjem temeljne grede. Ispod nje smo postavili tri betonska stupa koji drže cijelu konstrukciju. Međuvremeno, budući da je na zgradi 1912. obavljena preinaka, prema riječima nekadašnjih vlasnika (Jelićevih), izgrađen je dimnjak kojega prije nije bilo. Vjerojatno je tada narušena stabilnost konstrukcije. Sada je to ispravljeno, zgrada stabilizirana. Obnovljena je i iznutra i izvana. Nadam se da je time najmanje na 50 godina riješeno pitanje zgrade, naravno, osim toga potrebno je brinuti se o njezinu stalnom održavanju jer u životu svake kuće, pogotovo

ovakvih koje više nisu stambeni objekti, nego izložbeni prostori, vrlo je važna stalna briga.

Tko se trenutno brine za zgradu.

Brigu smo povjerali Margiti Romolic Esze, ona je voditeljica mjesnoga zavičajnog, kulturnog društva, (KUD-a Drava). Mislili smo da se briga da u ruke istaknute osobe iz redova hrvatske zajednice koja i inače djeluje na polju kulture, koja se brine o očuvanju mjesnih tradicija, i razmišlja na način da se duhovna i materijalna kultura ovdašnje hrvatske zajednice mora ne samo sačuvati nego i predati mladim naraštajima. Mislim da će to biti vrlo sretan izbor.

Sretna je okolnost da je nakon duljeg vremena došlo do obnove Zavičajne kuće, ali i do suradnje hrvatske zajednice, seoske samouprave i županije...

To me posebno raduje, kao i to što je i selo moglo biti sudionikom važne obnove. Ono će, kako smo čuli, primiti na sebe i obnovu gospodarskih zgrada. Načelnik József Matyók postavio je i pitanje obnavljanja nekadašnje, tipične tradicijske ograde, pošto je ona 1985. zamijenjena živicom. Upravo sam danas donijela i planove ograde koju je planirala Eszter Balogh, te ću ih predati načelniku. Bit će to vrlo prepoznatljiva daščana oграда koja je nekada bila značajna kod podravskih Hrvata, negdje između dva rata, ili još na prekretnici stoljeća.

Bit će i svečana predaja obnovljenog zdanja?

Naravno, planiramo je za 4. lipnja, kada ćemo u Lukovišću održati susret zavičajnih kuća Južnozadunavske regije. Naime preko županijskog muzeja, lukoviška Zavičajna kuća članica je Saveza mađarskih zavičajnih kuća, pa sam mislila da ćemo pokazati primjer kako može doći do suradnje manjinske hrvatske samouprave, seoske samouprave, županijske hrvatske samouprave i Samouprave Šomođske županije. Osobno zahvaljujem i Jozi Solgi, predsjedniku Hrvatske samouprave Šomođske županije, ali jednako tako i svima drugima koji su pridonijeli obnavljanju Zavičajne kuće.

Četvero Švaljeka

„Zemlja je ravna ploča“ – kredo je Antuna Borisa Švaljeka

U sklopu programa Pečuh – europska prijestolnica kulture, u galeriji Hrvatskog kazališta, u organizaciji Hrvatske samouprave grada Pečuha i Hrvatskog kazališta, 13. svibnja otvorena je izložba četvorice likovnih umjetnika: Antuna Borisa Švaljeka, Zite Rončević Švaljek, Jurja Švaljeka i Josipa Švaljeka. Prvi put zajedno na jednoj skupnoj izložbi Švaljekovi su predstavili svoj likovni izričaj; otac majka i dva sina.

Obitelj Švaljek, poznati umjetnici na čelu s karizmatičnim Antunom Borisom Švaljekom, predstavili su se publici zajedničkom izložbom pod nazivom 4 X Švaljek. Antun Boris Švaljek nije nepoznat pečuškoj publici, a i njegov sin Juraj već je imao izložbu u Pečuhu. Izložbi su nazočili supružnici Švaljek; Antun Boris Švaljek i Zita Rončević Švaljek. Antun Boris Švaljek danas je nedvojbeno jedan od najznačajnijih umjetnika na suvremenoj hrvatskoj likovnoj sceni. Crtač, grafičar, slikar i kipar – svestrani umjetnik propituje svijet oko sebe, u sebi i ispituje baštinu iz koje crpi inspiraciju i umjetničku priču. Švaljek donkihотовski juriša na vjetrenjače povijesnih, estetskih i svakih drugih «činjenica», odnosno propisa, normi, klišeja, konvencija, šablona, fraza, stereotipa, osvajajući svojim umjetničkim iskazom uvijek nove predjele maštovitog i fantastičnog – piše kritičar Milan Bešlić. Dodala bih ne ostavljajući nas ravnodušnima, nego privlačeći nas u svoj bajkoviti likovni izričaj koji nam priča Švaljekovo poimanje svijeta oko njega i događaja u istome svijetu.

Pečušku je izložbu biranim riječima otvorio likovni kritičar Milan Bešlić koji je pišući i o Švaljeku, napisao: Švaljek je autor koji ustraje na tradicijskim zasadama i nalazi poticaja u njima, i, štoviše, upravo s baštinom izgrađuje dijaloški odnos u kojemu povijest nije tek štivo za listanje protekloga, već vitalni element u likovnom govoru i u svom vremenu. U tom odabiru pojedinih vrijednosti iz naslijeđa prepoznaju se i one što su prozele stoljeća svojim specifičnostima podneblja i prostora. Među njima su i one s tipološkim, kulturološkim, mentalnim i

drugim obilježjima kajkavskoga tradicijskog naslijeđa, amalgamirane i kao vrijednosti srednjoeuropske baštine. Dakle, one gdje se primjerice Kerempuhov (i Švejkov!) puntarski duh pokazuje neraskidivom poveznicom kroz dosjetku i humor kao obilježje istoga kulturnoga ishodišta i kao zalog duhovnom opstanku i ljudskom dostojanstvu. Prepoznaje se i kroz velika stilska razdoblja što su prožela taj prostor kao zajedničku hrvatsku i europsku baštinu, bilo u djelima, primjerice velikih baroknih umjetnika, ili modernih klasika koji su inaugurirali nove vrijednosti u suvremenoj umjetnosti, ali i u bogatoj i specifičnoj pučkoj tradiciji, živoj u svakodnevnim običajima. Švaljekovo stvaralaštvo nije determinirano kerempuhovskom hrabrošću i duhovnošću samo zato da rukom vještoga crtača i slikara na bijeloj površini papira ili platna ispisuje puntarske lozinke o starim pravicama, već da silovitoj bujici imaginativnog otvori nove prostore kreativnosti i jasno markira temeljne vrijednosti svojega ljudskog i umjetničkog identiteta. Likovno je izrazio da ti specifični zavičajni okviri nisu limitirali duhovnost, već su je tek naznačili kao «mejaše» svojega plodnog polja na kojemu iz čvrstih i dubokih korijena identiteta raste Švaljekova kozmopolitska okomica. Švaljek je sa zavidnom lakoćom asimilirao referentne predloške iz srednjovjekovne poetike, renesansnog ili baroknog izvora, kao što je s istom duhovnom radoznalošću akceptirao iskustvo pop-arta, stripa, pučke likovne tradicije, Hegedušićev naputak, Lovrenčićevu jednostavnost i ludičke elemente Nives K. K., sarkazam Enrica Baja i poetiku Sandra Chia. Gdjekad je s istim stvaralačkim zanosom

zavirio i kroz prozor nadrealnog, da što dublje prode u prostore podsvjesnog i tajanstvenog. Tim je postupkom asimilacije različitih stilskih elemenata Švaljek gradio svoj izraz, osnažujući ga i kao umjetnički čin u stvaralačkoj slobodi kojom je i širio prostore njegove iskonskoj prirodi, ne sijekajući poveznice naslijeđa, već pletući njihove niti spretno u živo tkivo svoga djela.

Milan Bešlić govoreći o Ziti Rončević Švaljek, piše: „Na suvremenoj hrvatskoj likovnoj sceni Zita Rončević Švaljek svojim je samostalnim izložbama jasno naznačila autorsku osobnost izgrađenu na kultiviranom slikarskom postupku. Kada kažemo da je Zita Rončević Švaljek precizirala svoju umjetničku osobnost, tada prvenstveno nastojimo naglasiti činjenicu po kojoj je njezino djelo prepoznatljivo u osnovnim značajkama, posebice onima koje nas upućuje prema njezinoj velikoj tematskoj preokupaciji u intrigantnom i neiscrpnom fenomenu mora.

Motivi na slikama Josipa i Jurja Švaljeka predstavljaju njihov svijet gledanja umjetnosti i svijeta oko njih. Jedna zanimljiva izložba i postav dostupan publici do 2. lipnja u Pečuhu – europskoj prijestolnici kulture 2010.

Branka Pavić Blažetin

Trenutak za pjesmu

Jurica Čenar

pandrofske impresije

jelačićev put
košutov kamen
hitlerov turam

hildebrandtova crikva
roženićev koles
vukovićeva himna
raljušićev orkestar
carova ana
šutrićeva liza
anelizina bunkava
rudijevo igralište
tonijeva škola
hanzijeva tankarnica
mukijev rokuš
diecova komanda
brankov blagoslov

muhamedova bogomolja
hanzova zona
lanin most

pandrofskih impresijov
dost
i
doast

za otvaranja 25. dana mladine
1997. u pandrofu

Santovo

Predstavljene knjige u izdanju bajske Visoke škole

Profesori Visoke škole u Baji, voditelj hrvatskog odjela Živko Gorjanac i lektor hrvatskoga jezika Mario Berečić

Na poticaj Hrvatskog odjela pri Institutu za narodnosne i strane jezike na Visokoj školi u Baji, 6. svibnja u Klubu šokačkih Hrvata u Santovu predstavljene su dvije knjige, objelodanjene 2004. u izdanju bajske Visoke škole: zbirka priča pod naslovom *Željezna horda*, autora Maria Berečića, lektora hrvatskoga jezika u Baji, i *Hrvatski govor sela Santova*, doktorski rad profesora Živka Gorjanca.

Na književnoj večeri okupilo se dvadesetak članova šokačke udruge, koje je, jednako kao i goste iz Baje, pozdravio predsjednik Stipan Pančić, a gosti su svim sudionicima darovali spomenuta izdanja. Lektor hrvatskoga jezika, rodom iz Petrijevacu, od 1996. godine i službeno prijateljskog naselja Hrvatske manjinske samouprave, predsjedniku Stipanu Pančiću darovao je i jednu drugu svoju knjigu, magistarski rad s naslovom *Hrvatski prosvjetitelj Adam Tadija Blagojević*, kako reče, poklon načelnika Ive Zelića i Općine Petrijeveci šokačkoj udruzi.

Profesor Živko Gorjanac ukratko je predstavio profesora Maria Berečića, lektora hrvatskoga jezika na bajskoj visokoj školi. Kako uz ostalo reče, rođen je u Petrijevcima, a drugi put radi kao lektor u Baji, međudobno je bio u poljskim Katovicama. Desetak godina poznat je čitateljima hrvatskih književnih časopisa i ljubiteljima elektroničkih knjiga, a u zbirci *Divlja horda* sakupio je šest priča od kojih su neke i nagrađivane. Za priču «Ovo je moja nesreća» dobio je nagradu «Sfera» 1996. godine, a priča «Rupa» nagrađena je na FAK-ovom natječaju 2002. godine. Posrijedi je niz vrlo različitih priča, a zajednička im je povijesna fantastika, s hororičkim elementima. Nakon toga Mario Berečić, naglasio je kako je odrastao u Petrijevcima, naselju koje je Santovcima dobro poznato, a sada živi u

Osijeku, napomenuvši kako je riječ o drugom izdanju *Divlje horde*. Prvo je u elektroničkom obliku objelodanjeno u Zagrebu, postoji i treće, koje je tiskano u Osijeku na mađarskom jeziku, a uskoro bi trebalo izaći i četvrto. Još ovoga ljeta u planu je objelodanjivanje jednog romana. Svijet svojih priča dočarao je čitajući ulomke iz priče *Ledeni knez*, obrada povijesne priče o borbi Slavena u Panonskoj nizini protiv Franaka, tamo negdje od 819. do 823, s tim da se uvođenjem nadnaravnih elemenata knez Ljudevit Posavski bori i protiv sila zla, vještica, demona.

Profesor Živko Gorjanac govorio je i o nastanku svoga doktorskoga rada *Hrvatski govor sela Santova*, istraživanju i opisu santovačkoga šokačkog govora. Na naslovnici stoji slika župne crkve jer, kako dodaje, upravo zahvaljujući crkvi, vjeri, sačuvali smo svoj hrvatski jezik, poslije je u tome prednjačila škola, klub, samouprava. Santovo je zanimljivi

vo i u Hrvatskoj po svome govoru o kome se manje pisalo, reče ukratko Mario Berečić, i to po slavonskom dijalektu, sa starom akcentuacijom i ikavicom. Šokci, među njima i Santovci, mogu biti ponosni na svoj jezik, kojim su govorili naši stari. Na kraju je najavljena i nova knjiga, roman Maria Berečića, koja bi uskoro trebala biti objelodanjena.

Profesori hrvatskoga odjela na Višoj školi u Baji, tijekom popodneva posjetili su i velebni Gospin kip na santovačkoj Vodici.

S. B.

Večer Nedjeljka Fabrija na „Pečuškome literarnom festivalu”

U Domu umjetnosti 6. svibnja gost književne tribine koju je vodio Gábor Csordás bio je hrvatski književnik Nedjeljko Fabrio, a ulomke iz Fabrijeva književnog opusa na mađarskom i hrvatskom jeziku čitao je glumac Slaven Vidaković.

Jedan od najpoznatijih hrvatskih književnika 20. stoljeća mađarskoj je čitateljskoj publici, zahvaljujući pečuškoj izdavačkoj kući Jelenkor i prevoditelju Gáboru Csordasu (na mađarski preveo tri Fabrijeva romana: *Vježbanje života*, *Berenilna kosa* i *Triameron*) nedvojbeno Nedjeljko Fabrio. On je svojim opusom ostavio dubok trag u posljednja dva desetljeća ne samo hrvatske nego i europske književnosti. Fabrio je čest pečuški gost, a 6. svibnja gostovao je na ovogodišnjemu Pečuškom literarnom festivalu. U ostvarivanju njegova gostovanja organizatorima i domaćinima pripomogao je i Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu. Godine 1993. u Budimpešti je Fabriju dodijeljena međunarodna nagrada „Bethlen Gábor Alapítvány” za promicanje suživota u Europi, a Gábor Csordás u razgovoru s Fabrijem naglasio je kako postoji interes za hrvatsku književnu produkciju jer Europu u znatnoj mjeri zanimaju sve književnosti zemalja koje su pred prijamom u EU.

Bogatstvo...

„Biseri Drave” iz Starina

Hrvati iz Šoprona i Koljnofa na trodnevnom programu u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji

Projekt „Manjine za manjine“

*Hrvati iz Šoprona, Koljnofa i Čeprega
s drugim predstavnicima nacionalnih manjina u Bjelovaru*

Bjelovarski centar za razvoj civilnoga društva (BCRCD) provodi projekt Manije za manjine u okviru Programa Europske Unije: Europa za građane. Ovaj je projekt dio međunarodnog programa Baltičko-jadranska vertikala po kojemu je BCRCD poznat široj javnosti. BCRCD svoje napore ulaže u povezivanje ljudi, organizacija, gradova i naroda koje žive na prostoru srednje Europe, odnosno „Baltičko-jadranske vertikale“ jer s narodima na tom prostoru dijelimo zajedničku povijest i sudbinu, a suradnja na ovom području može znatno pridonijeti društvenom i gospodarskom preporodu. Projekt se provodi u suradnji s partnerskim organizacijama: Šopronskim hrvatskim društvom iz Mađarske i Razvojnog Agencijom Sjever – Development Agency North iz Varaždina. Projekt Manjine za manjine financira se sredstvima Europske Unije.

U okviru projekta održan je trodnevni program na području Bjelovarsko-bilogorske županije, od 7. do 9. svibnja, uza sudjelovanje predstavnika iz država između Baltika i Jadrana: Poljska, Češka, Mađarska, Austrija, Bosna i Hercegovina te Hrvatska. U programu su sudjelovali i predstavnici albanske, bošnjačke, češke, hrvatske, mađarske, romske, slovačke, srpske i drugih manjina te zastupnici u Hrvatskom saboru: Zdenka Čuhnil, Šoja Deneš i Nazif Memedi, predsjednik Savjeta nacionalnih manjina pri Vladi Republike Hrvatske, i Aleksandar Tolnauer, predstavnik Bjelovarsko-bilogorske županije: dožupani Saša Lukić i Alen Baščevan te dogradonačelnica grada Bjelovara Đurđica Ištef Benšić, gradonačelnik Grubišnog Polja Zlatko Mađeruh i gradonačelnik grada Daruvara Dalibor Rohlik sa suradnicima, predstavnik Varaždinske županije Darko Levačić i

donačelnik Zagvozda Boris Mlikota sa suradnicima te predstavnik Općine Visoko iz Bosne i Hercegovine Fehim Memić i dogradonačelnica Bialogarda iz Poljske, Malgorzata Stachowiak sa suradnicima. Razlozi okupljanja i teme predavanja, okruglih stolova i radionica u okviru projekta „Manjine za manjine“ jesu bolje međusobno upoznavanje, borba protiv netolerancije i promicanje tolerancije, jačanje međusobnog razumijevanja, otkrivanje zajedničkog sustava vrijednosti, razmjena iskustava na planu ostvarivanja svojih prava, usporedba nacionalnih zakona koji se odnose na nacionalne manjine, rad na budućoj suradnji, financiranje, osvrtnje na zapreke na putu k očuvanju nacionalnog identiteta i jačanje suradnje nacionalnih manjina i njihovih matičnih zemalja.

Uza spomenute istaknute sudionike, o

ovim temama govorili su i predsjednik Vijeća Mađarske nacionalne manjine BBŽ i grada Grubišnog Polja mr. sc. Šandor Toth, predsjednik Koordinacije vijeća i predstavnika Češke manjine u Republici Hrvatskoj Josip Herout, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave grada Šoprona dr. Franjo Pajrić, predstavnici Vijeća Bošnjačke nacionalne manjine Mujaga Mehić i Ismet Efendić, predsjednica Kulturne zadruge KUGA iz Gradišća u Austriji, Gerlinda Stern Pauer, novinar i publicist Franjo Vondraček, predsjednik Romske samouprave grada Kapošvara Imre Bogdán, predsjednik Vijeća Romske nacionalne manjine BBŽ don Stevo Đurđević, predsjednik Vijeća Albanske nacionalne manjine Martin Gojani, predstavnica Češke nacionalne manjine Ana Milić Zapotocky, predsjednik Bjelovarskog centra za razvoj civilnoga društva Stjepan Kos i drugi. Kulturno-umjetnička društva nacionalnih manjina svojim radom čuvaju samobitnost predstavljajući svoje običaje, umjetnost, glazbu i folklor.

Da to izvrsno rade, vidjelo se na Mađarskoj i Češkoj večeri u Grubišnom Polju te na multikulturalnoj večeri u Daruvaru, gdje je pred punom dvoranom nastupilo više od stotinu izvođača. Sudionici su posjetili i etno-kuće Roma u Maglenči i Tomašu, Mađara u Grbacu te Čeha u Ivanovom Selu te Lovrakov park u Velikom Grđevcu.

Zadnjeg dana sudionici projekta sudjelovali su na LOREK-u, sajmu lova, ribolova, seoskog turizma i ekologije i tom su prilikom proslavili Dan Europe sadnjom stabala hrasta lužnjaka u znak prijateljstva i ekološke osviještenosti. Ovim simboličnim činom naglašen je cilj projekta: širenje tolerancije, europskog građanskog identiteta i vrijednosti kroz promicanje multikulturalnog dijaloga, međusobno povezivanje, pomaganje i suradnja te razmjena znanja, iskustava i njegovanje zajedništva.

Stjepan Kos

Foto: Namik Zerem i Timea Horvat

Sudionici na predavanju u Grubišnom Polju

Čepreški, šopronski i koljnofski Hrvati skupa u Bjelovaru

Posjet gradu, tradicionalnom sajmu i spomin-parku Domovinskoga boja

Na sajmu su se našli i civili i političari iz raznih zemalj. Sliva: Tamás Perkovác, šopronski privatnik, Namik Zerem, predstavnik bošnjačke nacionalne manjine, Fehim Memić, predstavnik Općine Visoko u Bosni i Hercegovini, Mujaga Mehić, predstavnik bošnjačke nacionalne manjine Grada Zagreba i Zagrebačke županije, Matija Firtl, parlamentarni zastupnik i Franjo Grubić, poglavar Koljnofa

Bjelovarska zemlja je kušala i koljnofsko vino pri poljivanju malo prlje posadjenoga stabla

Zahvaljujući srićnom slučaju, dvije grupe Gradišćanskih Hrvatov paralelno su boravile u matičnoj zemlji drugoga majuškoga vikenda. Dokle su čepreški Hrvati bili pozvani na otvaranje Jankovićeve izložbe u Daruvar (ka točka je bila ugrađena i u projekt Bjelovarskoga centra za razvoj civilnoga društva), dr. Franjo Pajrić je peljao svoju delegaciju iz Koljnofa i Šoprona na trodnevni stručni sastanak u Grubišno Polje i Bjelovar. Veliko je bilo veselje jur 8. majuša, u petak, kad su se poznanici našli na glavnom trgu Daruvara, dokle su prvi išli položiti vijenac, drugi su sudjelovali na multikulturalnom večeru, a kasnije su svi skupa jačali pri sve-

reški Hrvati su se mogli priključiti u nedilju projektu „Manjine za manjine” u Bjelovaru.

Najprlje nas je Martin Gojani, predstavnik Albancev, invitirao na jedan sladoled u svoju slastičarnu, potom pak je iz gradskoga paviljona zaorila gradišćanska pjesma. Svim je dobro spala šetnjica, a Marija Kralj, predsjednica čepreške Hrvatske manjinske samouprave, mogla je uživati s jedne strane u slasnom govoru, s druge strane pak u koljnofski mudrosti Franja Pajrića. Put je nastavljen na veliki sajam lova, ribolova, turizma i ekologije. Uz domaće proizvodnje bila je prava prezentacija i za domaće životinje. Ovdje smo zatekli i naše političare Matiju Firtla, parlamentarnoga zastupnika, Franja Grubića, koljnofskoga načelnika, i Tamása Perkovca, šopronskoga privatnika s hrvatskimi korijenima, ki je ovput predstavio i „Plavoga franka”, vlašći regionalni pinez, u Šopronu utemeljene Europske zadruge „Ako se združimo”. U zadrugi poduzetnikov su jur zastupana poduzeća iz Ugarske i Austrije, a sad bi se ova inicijativa proširila i u Hrvatskoj, smo čuli od nadležnoga privatnika.

Za ukusnim objedom pod šatorom smo se još malo družili različitim

predstavnicima manjin iz brojnih orsagov. Pri ulazu područja sajma su se izvlikle zastave svih tih držav otkud su dospili diozimatelji na ov trodnevni projekt. U duhu Dana Europe u zvanarednoj djelatnoj atmosferi su posadjena stabla. Mate Firtl nije dugo čekao, prvi je zgrabio motiku i točno sprohadjao praktične upute Franja Pajrića pri operaciji.

Zatim su redom skočili na djelo predstavnici Albancev, Bošnjakov, Romov, a na kraju su vodeće ličnosti projekta Stjepan Kos, predsjednik BCRCD-a, i dr. Franjo Pajrić, predsjednik HMS-a u Šopronu, i rukovanjem zapečatili uspješno djelo. „Stablu vode, ljudem vino” – je zakriknuo Franjo Pajrić, a koljnofsko črljeno je kušala oko posadjenoga drvilja i bjelovarska zemlja.

Po svojem prijateljstvu je dr. Franjo Pajrić u zadnjem trenutku znao izriktati posjet spomin-parku Barutani, u samom susjedstvu Bjelovara. Umirovljeni pukovnik Hrvatske vojske Jozo Trogrlić ne samo u riči nego i na filmu je predstavio brojnoj publiku što se zgodalo 29. septembra 1991. ljeta na ovom mjestu kad je srpski bojni heroj Milan Tepić, pripadnik četničkoga pokreta, u luft zdignuo 170 tonov eksplozivnih sredstav.

Nažalost, istovrimeno s tom akcijom je palo jedanaest mladih hrvatskih vojnika. Prizor koji nas je primio (koga namjeravamo predstaviti i u fotoreportaži u našem listu) emocionalno duplo jače nas je dirnuo nego će štitelje prik slikov.

Osvidočeni smo da odavanje časti poginulim hrvatskim borcem i zničenoj prirodi ter pohod negdašnjega mjesta skladišća za oružje Jugoslavenske narodne armije, bio je pravi završni akord dvo-trodnevnoga gradišćanskoga boravka u pradomovini.

-Timea Horvat-

Gradišćanska šetnja u Bjelovaru

Etno avangarda Jadranke Terkal

Nakon Pečuha, u suorganizaciji mohačkog Muzeja «Dorottya Kanizsai» i Generalnog konzulata RH u Pečuhu, izložba Etno avangarda mlade autorice Jadranke Terkal iz Slavenskog Broda u utorak 4. svibnja postavljena je i u Mohaču. Okupljene goste i umjetnicu je pozdravio ravnatelj Jakša Ferkov, među njima i goste iz Hrvatske odnosno Belog Manastira, te Gabora Győrvárija, ravnatelja HOŠIG-a Miroslava Krleže, a izložbu su otvorile generalna konzulica RH u Pečuhu Ljiljana Pancirov i bilježnica gradske samouprave Mirella Kovacs. Svečanost je uljepšana popratnom glazbom u izvedbi Tamburaškog sastava «Šokadija» iz Mohača. Svojom nazočnošću otvorenje su uveličali prva konzulica Jadranka Telišman i treća konzulica Katja Bakija GK RH u Pečuhu.

Jadranka Terkal, viši dizajner i tekstil, živi i radi u Slavenskom Brodu. Izrađuje odjeću od špage, torbe, nakit isključivo od prirodnih materijala, ručnim radom, kukičanjem, pletenjem, izrađuje makrame, tkanjem i vezenjem. Inspirirana hrvatskom etnobaštinom, sudjeluje na brojnim revijama u Hrvatskoj. Predstavila se s petnaest kreacija (i na fotografijama) za odrasle, tri dječje, suvenirima, nakitom, torbicama, pokrivalima za glavu i drugime. Izlagala je više puta u Hrvatskoj, a poslije Pečuha, ovo je njezina druga samostalna izložba. Dobitnica je 1. nagrade za najbolju „Etnokreaciju Hrvatske” 2007. godine. Kao volonter vodi radionicu za djecu u Slavenskom Brodu, te u udruzi oboljelih od multiple skleroze.

Podijelivši radost druženja, generalna konzulica pored drugog je istaknula kako obični materijali koje svakodnevno susrećemo u rukama umjetnice mogu dobiti prekrasan umjetnički izričaj. Ukoliko u sve to upletemo i naše etnomotive, tkanje postaje bezvremensko-reče Ljiljana Pancirov.

Na kraju smo čuli još jedan tamburaški blok, nakon čega je Jakša Ferkov sve okupljene pozvao na mali domjenak, koji je ostavren potporom Generalnog konzulata RH u Pečuhu.

Izložba, koja je ujedno i prodajna, bit će otvorena do 2. lipnja, od utorka do subote između 10 i 15 sati.

S.B.

Markovo 2010

U znaku tradicije, s iznimno bogatim kulturnim programom

Na poticaj starijih Vančažana, prije desetak godina obnovljena je nekadašnja tradicija vezana za blagdan Svetoga Marka, kada se u procesiji odlazilo u polje i svetilo mlado žito. Nakon toga, već po narodnom običaju, puk se okupljao na nekome mjestu, priredivši pučko veselje, uz ples, pjesmu i, naravno, tamburaše, reče nam uz ostalo Joso Ostrogonac, ravnatelj Vančaškoga prosvjetnog središta, ujedno i glavni organizator, u povodu Markova, velike godišnje priredbe tamošnjih Hrvata, koja je priređena u subotu, 8. svibnja ove godine.

Već po običaju, program je u ranim popodnevima počeo misnim slavljem u župnoj crkvi Svetoga Stjepana, koje je predvodio velečasni Goran Vilov, župnik iz vojvođanskoga Bačkog Monoštora. U okviru mise održan je obred svećenja mladoga žita, a slavlje je uljepšano pjesmom članova bajškoga crkvenog pjevačkog zbora i nekolicine pjevača iz okolnih naselja.

Svojom nazočnošću vančašku priredbu uveličali su Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, Katja Bakija, treća konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, Angela Šokac Marković, predsjednica Bačkog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj, te Lajos Búcsú, bajski dogradonačelnik.

Ni pro hladno i kišno vrijeme nije moglo pokvariti slavlje Vančažana i njihovih gostiju na ovogodišnjemu Markovu. Uslijedio je umalo četverosatni, iznimno bogat i raznovrstan kulturni program na otvorenome, na trgu Svetoga Stjepana, ispred tamošnje škole, s vrlo zapaženim izvođenjem gostiju iz Umoka i Subotice, koji su dali pregled folklor raznih hrvatskih krajeva.

U programu su nastupili polaznici tamošnjeg vrtića i školska folklorna skupina, pjevački zbor vančaških umirovljenika, Orkestar „Čabar” iz Baje, Plesna grupa iz Čavolja, Hrvatsko kulturno društvo „Kajkavci” iz Umoka i Hrvatski kulturni centar „Bunjevačko kolo” iz Subotice.

Na kraju programa, kao što je uobičajeno, otvorena je bačva vina, a zatim je održano i stručno ocjenjivanje te proglašenje rezultata gastronomskog natjecanja na kojem je sudjelovalo trinaest natjecatelja, a održano je za vrijeme kulturnog programa na dvorištu škole.

Slavlje je završeno zajedničkom večerom za tristotinjak sudionika u športskoj dvorani, te plesnom zabavom uz orkestar Čabar iz Baje.

S. B.

Snimka: Antun Guban

„Tko što zna?“ u Martincima

U martinačkoj dvojezičnoj školi 9. travnja održano je natjecanje i ogledanje u spretnosti i vještinama pod nazivom Tko što zna? Cilj natjecanja bio je obogaćivanje proračuna dačke samouprave kako bi ona što uspješnije ostvarila svoje mnogobrojne planove. Organizatori se i putem Hrvatskoga glasnika zahvaljuju svima onima koji su ostvarivanje rečenoga pomogli i novčano i radom. Djeca su se danima pripremala za spomenuto natjecanje. Tako je brojna publika mogla vidjeti scensku igru Prelo, gdje su djeca pričama, pjesmama prikazala kako su živjeli stari Martinčani u selu. I čika Vinko je ispričao neke zgrade iz svoje mladosti. A kako bi sve to uspjelo, pobrinula se nastavnica Marta Ronta Horvat koja je i osmislila te režirala ovu više nego zanimljivu predstavu.

Lijepje hrvatske i mađarske pjesme čule su se u izvedbi pjevačkoga zbora. Mnogi su kazivali stihove, a nastupio je i ansambl Dolly Roll koji je imao i posebne goste: Viki Maróth i Miklósa Fenyősia. Stariji gledatelji mislili su kako gledaju spomenute umjetnike, a to su bili tek učenici četvrtog razreda. Vješto su se prurušili i u svom retroizdanju vjerno ocrtali to razdoblje. Osmi razred predstavio se igrokazom Ludas Matyi. Nakon

programa slijedilo je izvlačenje tombola i vrijednih nagrada. Napomenimo kako su ulaznice i karte za potporu bile brojevi tombola. Potom su svi sudionici programa, izvođači zauzeli pozornicu, pili sokove i grickali grickalice.

Svi smo se vrlo dobro osjećali u dva i pol sata druženja i zabave. Klinci već mudruju o tom što bi trebalo prikazati na sljedećemu „Tko što zna?“.

Erika Kuštra

Izradila: Dijana Kovačič
iz Fičehaza

Tko što zna o Europi?

Učenici 16 naselja s imenom Kerestur natjecali su se u rumunjskom naselju Cristuru Secuiesc (Székelykeresztúr) o poznavanju Europe. Među njima bila su i naša hrvatska djeca iz Kerestura, koja su osvojila treće mjesto.

Učenici na natjecanju, slijeva: Petar Sabo, Dorina Herman i Šara Novak.

(Foto: Ana Kovačič)

Maturalni ispiti nastavljani polaganjem pismene mature iz narodnosnih jezika i književnosti

U ponedjeljak, 10. svibnja, nastavljani su pismeni maturalski ispiti na srednjem i višem stupnju iz narodnosnih jezika i književnosti. Trideset devet učenika polagalo je pismenu maturu iz hrvatskoga jezika i književnosti na srednjem ili višem stupnju u našim gimnazijama u Budimpešti i Pečuhu.

Prema obavijesti ministarstva obrazovanja, na srednjem stupnju pismeni maturalski ispit iz hrvatskoga jezika i književnosti na dva mjesta polagalo je deset, iz njemačkoga narodnosnog jezika i književnosti na četiri mjesta 47, iz njemačkoga jezika i književnosti na sedam ispitnih mjesta 188, iz rumunjskoga jezika i književnosti na jednome mjestu 53, iz srpskoga jezika i književnosti na jednome mjestu 26, iz slovačkoga jezika i književnosti na dva mjesta 15, a iz slovenskoga jezika i književnosti na jednome mjestu četiri učenika.

Na srednjem stupnju maturanti su rješavali po dva radna listića, jedan s nizom zadataka iz razumijevanja teksta, a drugi s tri zadatka sastavljanja teksta, od kojih su učenici morali riješiti jedan po vlastitom izboru. Za rješavanje prvog listića imali su na raspolaganju 60, a za drugi 180 minuta.

Na višem stupnju iz hrvatskoga jezika i književnosti pismeni maturalski ispit na dva mjesta polagalo je 29, iz njemačkoga jezika i književnosti na pet mjesta 208, a iz slovačkoga jezika i književnosti na jednome mjestu 11 učenika.

Na višem stupnju pismeni ispit sastavljen je od jezično-književnog niza zadataka opće

Andelka Anišić
Foto: Á. Kollár

naobrazbe, i od tri različita zadatka sastavljanja teksta. Za to su maturanti imali sveukupno 240 minuta.

Susret keresturskih naselja priredjen je već peti put u nekom od 16 naselja, a kojima je prvi dio imena: Balaton, Bodrog, Hejő, Kapos, Magyar, Mura, Petri, Rác, Rákos, Sajó, Sarkad, Sár, Nagy, u Srbiji Bács, u Rumunjskoj Apát i Székely. Cilj je natjecanja da se djeca upoznaju s različitim narodima i državama u Europi, da se jača u njima snošljivost prema drugim kulturama, jezicima. Osnovno obrazovno središte Nikola Zrinski iz Kerestura zastupali su učenici: Šara Novak, Dorina Herman i Petar Sabo, te su osvojili treće mjesto. Njih je pripremila ravnateljica Ana Kovačič. Zahvaljujući Savezu i samoupravi iz Rákoskeresztúra (Budimpešta), učenici koji su osvojili jedno od prva tri mjesta nagrađeni su izletom u Hrvatsku.

Beta

MOHAČ – Kako nam reče predsjednik Đuro Jakšić, u organizaciji Šokačke čitaonice, i ove će godine, 30. svibnja, prirediti već tradicionalni program u povodu Dana djece u svojim klupskim prostorijama. Zbog velikog broja djece, njih stotinjak, prijepodne će se okupiti polaznici vrtića i mlađi, a popodne stariji, učenici. Budući da je posljednja nedjelja u mjesecu, istoga dana u nekadašnjoj franjevačkoj crkvi imat će i misu na hrvatskom jeziku.

BIZONJA – Hrvatska manjinska samouprava Bizonje srdačno Vas poziva na Dane Hrvatov, od 28. do 30. majuša. U petak počinje svečevanje kod najmanjih u čuvarnici i Dvojezičnoj školi, u osam uri je u mjesnoj crikvi hrvatska maša za dicu; 29. majuša, u subotu, od 18 uri nastupaju dica čuvarnice i Dvojezične škole, tamburaški sastav Bizonje, pjevački zbor Mali Dunaj i Kulturno-umjetničko društvo Konoplje iz Kemlje. U 20 uri se začme hrvatski bal u restoranu Hrvatski raj, svira Mlada generacija. Glavna nagrada bala je ponuda Putničke agencije Travel King. U nedilju, 30. majuša, hrvatska maša zatvara tradicionalne Bizonjske hrvatske dane.

SAMBOTEL, ZAGREB-PODSUSED – Ovoga vikenda kod Hrvatske manjinske samouprave gostuju prijatelji iz spomenutoga naselja, s kimi jur 15 ljet su povezani sambotelski Hrvati. Kako nas je informirao Laslo Škrapić, predsjednik HMS-a, 29. majuša, u subotu dopodne, u Kisfaludyjevoj ulici 1 će svečano primiti drage goste, potom će ih otpeljati u prisički Katoličanski muzej. Hrvati će posjetiti skupa s domaćini i Hrvatski Židan i pravoda su pozvani i na faru seoskoga dušobrižnika Štefana Dumovića, ki će potom s hrvatskim svećenikom služiti mašu u kiseškoj hrvatskoj crikvi Sv. Emerika. Od 17 uri u sambotelskom sjeđišću HMS-a nastupaju folkloriši i svirači iz Štrmeća. Drugi dan u Salezijanskoj crikvi u 11 uri su pozvani svi Hrvati na svečanu mašu, potom slijedi razgledavanje grada Sambotela, a po objedu se pripravlja mala fešta s petrovskim sviračem Janošom Timarom.

GORNJI ČETAR – Hrvatska manjinska samouprava dotičnoga naselja srdačno Vas poziva na Hrvatski dan 29. majuša, u subotu. U mjesnom Domu kulture u 16.30 uri počinje folklorni program s KUD-om Veseli Gradišćanci iz Unde, HKD-om Gradišće iz Petrovoga Sela, Prisičkim tamburaši, Tamburom Vlahija iz Bandola i HKD-om Štokavci iz Čajte. Na svečevanje čekaju i delegaciju partnerskoga društva FA Ivan Goran Kovačić iz Siska.

HRVATSKI ŽIDAN – Društvo gradišćanskohrvatske mladine u Ugarskoj Vas poziva na sastanak mladih sviračev 30. majuša, u nedilju. II. tamburaški festival „Cvrčak“ za gradišćanske školare počinje u 16 uri, pri kom na židanskoj pozornici kulturnoga doma nastupaju dičji tamburaši iz Narde, Koljnofa, Petrovoga Sela, Prisike i Hrvatskoga Židana.

SALANTA – Kako saznaje Hrvatski glasnik, KUD „Marica iz Salante 29–30. svibnja boravit će u Zagrebu na folklornom festivalu. U Zagreb putuju plesači odrasle skupine i svirači KUD-a „Marica“.

„100 tamburaša“ u Budimpešti

Među 120 tamburaša iz cijele Hrvatske i Zoltán Vízvári iz Pečuha na bisemici

Dunav, glazba, godine zajedničke povijesti, naši narodi s obje strane granice i perspektiva europske budućnosti. To su samo neke odrednice koje trajno povezuju Zagreb, Budimpeštu i Beč. Stoga je potpuno razumljiva odluka Šokadije-Zagreb da svoj put europskim koncertnim dvoranama, nakon prošlogodišnje međunarodne premijere u bečkom Konzerthausu, Hrvatski tamburaški orkestar nastavi upravo ovdje, u Palači umjetnosti u Budimpešti, kaže izvršni producent Martin Vuković S više od stotinu glazbenika, među kojima je jedan jedini iz Mađarske, vrsni tamburaš Zoltán Vízvári iz Pečuha, prijateljskom mađarskom narodu dolazimo zahvaliti za potporu tijekom borbe za neovisnost naše domovine te na putu u ujedinjenu Europu. Zato neka nas u bolju budućnost povede upravo glazba najvećega tamburaškog orkestra na svijetu!

Nakon uvodne, a capella, folklorne pjesme iz Slavonije, na veličanstvenom koncertu u Palači umjetnosti u Budimpešti čuli smo pet djela hrvatskih autora izvorno pisanih za tamburaške orkestre i s brojnim motivima iz hrvatske tradicijske glazbe.

Potom je slijedilo nekoliko obrada tradicijskih pjesama i kola u kojima su uz tamburaški orkestar nastupili solisti na violini i cimbalu. U njima se moglo osjetiti kako su mađarski i hrvatski narod ujedinjeni i glazbenom tradicijom.

Drugi dio koncerta počeo je obradom za tambure djela čiji su autori prije svega obilježili svjetsku klasičnu glazbu. Potom smo uživali u filmskoj glazbi na tamburama, te na tamburama ozvedba ragtime, blues, dixieland, pop.

Za kraj koncerta izvođači su ostavili završno kolo iz najpoznatije hrvatske opere Ero s onog svijeta, te čuvenu hrvatsku domoljubnu pjesmu U boj, u boj iz opere Nikola Šubić Zrinski, skladane u čast hrvatskog bana

Nikole Šubića Zrinskog. Koncertu su nazočili Božo Biškupić, ministar kulture Republike Hrvatske, Milan Bandić, načelnik grada Zagreba, i Gábor Demszky, načelnik grada Budimpešte. Njih je prigodnim riječima pozdravio veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Ivan Bandić. Ministar Biškupić pozdravio je okupljene prigodnim riječima.

Za nas Hrvate u Mađarskoj koji smo uglavnom napučili prostor koncertne dvorane, došavši u Budimpeštu iz svih hrvatskih krajeva u Mađarskoj, bilo je pravo zadovoljstvo među tamburašima vidjeti našega Hrvata Zoltána Vízvária iz Pečuha, vrsnoga svirca, voditelja Orkestra Vizin. Osim Zoltána imamo mi još vrsnih tamburaša (možda i sto) za koje se nadamo kako će na skorajšnjim nastupim „100 tamburaša“ naći svoje mjesto u orkestru. Budimpeštanski koncert ostvaren je uz pokroviteljstvo Grada Zagreba, Ministarstva kulture i Ministarstva turizma Republike Hrvatske, dok je glavni pokrovitelj koncerta bila MOL-INA. Ostali sponzori: Inggrad, Hidroprojekt-ing, Agmar Geoexpert.

bpb

Foto: Ákos Kollár i Josip Šeri

Kemljanska tuga: Gdo će prikzeti hrvatsku štafetu?

Predvidjeni programi: Miloradićev jubilej, Dan herojev

Školske jačkarice pod dirigiranjem školnikovice hrvatskoga jezika Eržike Pormüller

Predsjednica mjesne Hrvatske manjinske samouprave Marija Nović-Štipković

Hrvatska manjinska samouprava u Kemlji ljetos ima već istaknutih zadaća koje mora u vrlo opširnom i dobro pripremljenom slavlju riješiti. Nije dovoljno da Kemlja ovo ljeto slavi 800. obljetnicu prvoga spominjanja u povelji, kot kusić zemlje nazvan Kama-

na koji pripada mošonskoj tvrđavi, i daruje se od kralja Andrije II. za palatina Potha ter za mošonskoga velikoga župana. Sto šezdeseto ljeto rođenja Mate Meršića Miloradića – najvećega gradišćanskoga lika, urednika kalendarov, znanstvenika i pjesnika ki je skoro pedeset ljet služio u Kemlji kot dušobrižnik, „u progonstvu“, tako daleko od svita i velikih događajev – spojiti će se ovput s Hrvatskim danom 18. septembra, u subotu, dan prije njegovoga rođenja. Kako je rekla Marija Nović-Štipković, predsjednica Hrvatske manjinske samouprave, unutar Hrvatskoga dana svako ljeto se položi na Miloradićev grob vijenac spominka, no ovput uz mašu i kulturni program, vjerojatno će se skupapozvati i znanstveniki ki su se temeljito bavili Miloradićevim životnim putem ter njegovom literarnom i znanstvenom djelatnošću. Koliko je u kemljanskoj današnjici nazočan Miloradićev duh, teško bi bilo pogoditi, međutim dica se uču u školi o njemu, ljeto na ljeto ga se spominje u februaru (na danu smrti) i prilikom rođendana. Njegovo ime nosi zaklada, jedna nova ulica (u koj nijedan Hrvat ne stanuje) i niz ljet je jačio mjesni ženski zbor pod njegovim imenom, za njegovu slavu po hrvatski. Miloradićev spomenik, djelo drvorezbara Andrása Balázsa, polag crikve Hrvatske Kemlje od 1993. ljeta stoji i neda-

leko od toga je postavljen spomenik u čast 450. jubileja doseljenja Hrvatov u ove kraje. Ovde se da preštati Miloradićev citat „*Koliko smo, to smo, / Nek mali roj i broj, / Hura, hrvati smo...!*“

Hrvatska manjinska samouprava Kemlje jur u četvrtom ciklusu ima na čelu Mariju Nović-Štipković sa sadašnjimi zastupniki Jucikom Ronczai, Matijom Farkašom, Matijom Novićem i gospodjom Koppi, međutim, kako se čuje, hrvatska peljačica, negdašnja školni-kovica mjesne škole, već se ne želji ganuti na jesenski izbori. – *Jur sam malo stara, morala bi počivati. Jako govoru ljudi da se moram opet javiti, ali ja još najpr ne znam ča će biti. Nažalost, nimamo mlade iako dugo ljet smo plaćali mnogim „stipendiju“ ki su se učili va gimnaziji i na viši škola, ali nigdor nam ni došao pomoć. Nijedan ne. Prosila sam svakoga, svakomu sam šla domom, svakoga sam zvala da nam dojeddu pomoć da si organiziraju kakov omladinski klub. Ja za to zaista nimam lazno ter je i tako ostalo. Ako sam pak šla treći i četvrti put, meni je tojkavo da grem i peti put prositi, kad se negdo najpr smije i kaže da zaman grem kad i onako neće pomoći. To je jako velika falinga da još i blizu ne dojde mladina, ne znam kade su nam kad su hrvatski programi – tuži se predsjednica mjesnih Hrvatov, ka je osebjuno ćutljiva kad se čuje hrvatska rič. Kako ona sama kaže, „Barkade, barkako se to zgoda, mora se zaplakati...“*

Ako pak kaimo iskreni biti, moremo si suzu spustiti i za to jer u mjesnoj školi, iako se 87 dice uču po hrvatski, na slasnoga kemljanskoga dijalekta moru križ staviti. U čuvarnici jur davno nij takovoga mališana ki bi došao iz doma s hrvatskim znanjem. Uz velike napore pedagogov i odgojiteljic jako malo ostane iz oduševljenosti i angažiranosti u dicitu prema hrvatskomu jeziku i narodu, zato i nij u novom pokoljenju kandidata ki bi si

znao prikzeti štafetu od starijih i silom prilik još uvijek aktivnijih penzionistov. Izgleda da u Kemlji peljače jednostavno ne moru zamijeniti. Dokle se u jačkarnom zboru Mali Dunaj najdu još hrvatski pjevači i pjevačice, nastojanja za spašavanje mjesnoga folklornoga bogatstva, a naravno i jezika u Kemlji, moremo viditi i kod kulturno-umjetničkoga društva Konoplje, pod dirigiranjem zagrize-noga Francija Nemeta. KUD Konoplje sve gušće nastupa u Bizonji, Juri, Starom Gradu, a gostovali su se većputi i u Austriji.

Hrvatska manjinska samouprava na još jedan događaj se pripravlja s velikim elanom, a to će biti 5. junija, u subotu, Dan herojev. Za tu priliku kanu u red spraviti Kostanjev put pred cimitorom, štacije predvidjaju renovirati, vjerojatno će se i mrtvačnica predati toga dana. Dan će se završiti rušenjem majuškooga driva.

-Tiho-

PEČUH – U gradu Pečuhu 1. lipnja u 10 sati Ured za trgovinu Veleposlanstva Republike Mađarske u Republici Hrvatskoj organizira ulagačku konferenciju na kojoj će tajnik ŽK Virovitica Milan Vandura predstaviti mogućnosti ulaganja u Virovitičko-podravsku županiju. Uz mađarske predstavnike koji će govoriti o hrvatsko-mađarskim gospodarskim odnosima, iskustvima mađarskih ulagača u Hrvatskoj, mogućnostima regionalne suradnje u okviru IPA programa te ITD Hungary u službi ulaganja kapitala u Hrvatskoj, na konferenciji će iz Hrvatske biti predstavnici Međimurske i Osječko-baranjske županije. Prva je to konferencija vezana za hrvatska i mađarska strana ulaganja i promidžbu prekograničnih prilika za ulaganje u obje Baranje. Aktivnosti na hrvatskoj strani u koordinaciji HUP-CEPP-a odnositi će se na izradu plana istraživanja tržišta te izradu strategije FDI ulaganja, organizaciju tri dvodnevne radionice o mogućnostima ulaganja kroz EU fondove u OBŽ-u, organizaciju dva seminara na temu tehnološki transfer sa sveučilišta u poslovne parkove u OBŽ-u te završne konferencije u Osijeku.

MOHAČ – U utorak, 4. svibnja, održana je redovita sjednica Vijeća Hrvatske samouprave grada Mohača. Kako nas je uz ostalo obavijestila predsjednica samouprave Marija Barac Németh, na sjednici se raspravljalo i o pristiglim molbama, te aktualnim pitanjima i predstojećim programima. U skladu s tradicijom, odlukom Vijeća i ove godine skromno su nagradili maturante srednjih škola koji su pohađali predmetnu nastavu hrvatskoga jezika, svima njima čestitali su strukom cvijeća. Na zamolbu gradske samouprave, dali su mišljenje i o natječaju za izbor i ravnatelj u Osnovnoj školi i vrtiću «Jenő Völgyesi» na Vadi, u kojoj se hrvatski predaje u obliku kružoka, podržavši dosadašnju ravnateljicu Zsuzsu Lebő Kasz.

Pozivnica

Savez Hrvata u Mađarskoj srdačno Vas poziva na svečanost u povodu obilježavanja 20. obljetnice krovne udruge Hrvata u Mađarskoj, koja će se prirediti u nedjelju, 6. lipnja 2010. godine, u Baji.

Program:

14.30 Gradska vijećnica

Svečana sjednica u povodu 20. obljetnice Saveza Hrvata u Mađarskoj

17.00 Župna crkva Svetog Antuna Pado- vanskog (nekadašnja franjevačka crkva)

Misno slavlje na hrvatskom jeziku pred-
vodi seksarski župnik vlč. Ladislav Bačmai

18.00 Trg Svetog Trojstva

Svečani program na otvorenome – koncert
Tamburaškog orkestra Stipana Jeramazo-
vića iz Subotice.

BAJA – U suorganizaciji gradske Hrvatske manjinske samouprave i Muzeja Istvána Türra, u četvrtak, 27. svibnja, s početkom u 16 sati u prostorijama bajskog muzeja, u seriji Čavoljske knjižice bit će predstavljena najnovija knjiga dr. Miše Mandića pod naslovom Bunjevci i tambura.

SAMBOTEL – U okviru serije svetačnih priredaba „Pedeset ljet visokoškolsko obrazovanje u Sambotelu“, 29. majaša, u subotu, održat će se proslava u Institutu slavenske filologije. Na jubilarni svetak i prijateljsko spravišće pozvani su bivši i sadašnji profesori, kao i studenti Katedre za hrvatski jezik i književnost, s početkom od 10 uri, u zgradu Sveučilišnoga središta Savaria na Trg Dániela Berzsenyia.

HRVATSKI ŽIDAN – Vjeroopćina Hrvatskoga Židana i Društvo lovčev i lugarov i ovo ljeto priređuje svoje tradicionalno shodišće k Peruškoj Mariji 30. majaša, u nedjelju. U 10 uri počinje trojezična sveta maša u čast Blažene Dvice Marije i Sv. Hubertusa, s glavnim celebrantom Lászlom Némethom, papinskim prelatom, i sa židanskim farnikom Štefanom Dumovićem. Potom slijedi agape ter druženje do 14 uri. Ako je godinasto vrijeme, onda se sveta maša prikazuje u farskoj crikvi u Hrvatskom Židanu. Organizatori svakoga srdačno pozivaju i čekaju.

Festival ogranaka Matice hrvatske u Pečuhu

m h maticahrvatska

FESTIVAL OGRANAKA
MATICE HRVATSKE
iz Osijeka, Subotice, Tuzle i Pečuha
pomogli su:

Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine (MNEKK)
Hrvatska samouprava u županiji Baranje
Nemzeti Civil Alapprogram
Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu
Hrvatski klub August Šenoja
Hrvatsko kazalište Pečuh

OGRAK MATICE HRVATSKE U PEČUHU

HRVATSKI KLUB AUGUST ŠENOJA
Pečuh, Esze Tamás u. 3.
HRVATSKO KAZALIŠTE PEČUHU
Pečuh, Anna u. 17.
PEČUH, 28.–29. svibnja 2010.

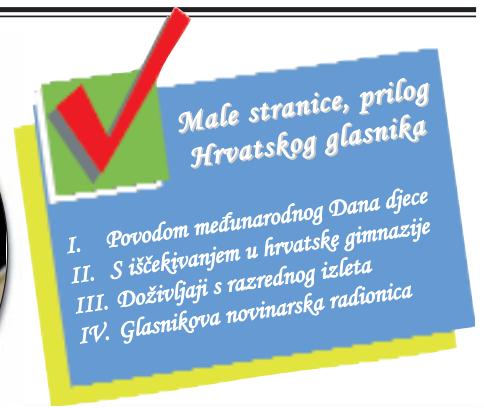
**FESTIVAL OGRANAKA
MATICE HRVATSKE**
IZ OSIJEKA, SUBOTICE, TUZLE I PEČUHA

U organizaciji Matice hrvatske Ogranak Pečuh, održava se Festival ogranaka Matice hrvatske u Pečuhu, uza sudjelovanje ogranaka iz Osijeka, Tuzle, Subotice i Pečuha. Festival se održava u Hrvatskome klubu Augusta Šenoje i Hrvatskom kazalištu u Pečuhu 28. i 29. svibnja. Tako 28. svibnja s početkom u 10 sati u Hrvatskom je klubu otvorenje Festivala, pristupna obraćanja domaćina, dužnosnika i pozvanih, kojem slijedi Okrugli stol „Prevođenje – put prema upoznavanju drugoga“ koji za temu ima Umjetničko prevođenje s hrvatskog na mađarski i mađarskog na hrvatski jezik u razdoblju od 1990. do 2010, s posebnim obzirom na ulogu Osijeka, Pečuha, Subotice i Tuzle. Nakon Okruglog stola u Hrvatskome klubu slijedi otvaranje dvije izložbe: „Narodna nošnja Hrvata Bosne i Hercegovine“ te „Prozori i lica“, izložba Lászla Istvána. Istoga dana s početkom u 16 sati program Festivala nastavlja se u pečuškom Hrvatskom kazalištu s programom naslova *...irena vrkljan... samo knjige, albumi i plehnata kutija*.

Radi se o projekciji dokumentarnog filma čiji su autori Helena Sablić Tomić i Davor Šarić (produkcija: Oksimoron iz Osijeka i Digital

film iz Šibenika). Od 17 sati i 30 minuta, također u Hrvatskom kazalištu, jest koncert komornog ansambla iz Subotice. Nastupa Collegium Musicum Catholicum, kojem slijedi kazališna predstava, produkcija spomenutog kazališta „Raskošno cvjetaju moje ruže“, priča o ljubavi A. P. Čehova i Olge Knipper, u režiji Józsefa Bodonyia. Za sudionike Festivala 29. svibnja organizira se cjelodnevni izlet u Mohač, posjet Šatorišću (Sátorhely) i razgledavanje spomen-parka posvećenog Mohačkoj bici, a potom uza stručnu pomoć ravnatelja mohačkog muzeja Jakše Ferkova slijedi razgledavanje etnografske zbirke Muzeja «Dorottya Kanizsai». Program Festivala ogranaka Matice hrvatske iz Osijeka, Subotice, Tuzle i Pečuha pomogli su: Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine (MNEKK); Hrvatska samouprava Baranjske županije; Nemzeti Civil Alapprogram; Udruga baranjskih Hrvata; Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu; Hrvatski klub Augusta Šenoje i pečuško Hrvatsko kazalište – kaže za Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj, Stjepan Blažetin, predsjednik Matice hrvatske Ogranak Pečuh.

SANTOVO – Hrvatska osnovna škola u petak, 28. svibnja, priređuje već tradicionalni zajednički športski dan za djecu, njihove roditelje i učitelje, koji će se upriličiti na mjesnom nogometnom igralištu s početkom u 9 sati. Toga će dana santovačka škola ugostiti 35 učenika i 15 nastavnika iz osnovne škole u Petrijevcima u Hrvatske, prijateljskog naselja Hrvatske manjinske samouprave od 1996. godine. U nedjelju, 30. svibnja, u okviru misnoga slavlja na hrvatskome jeziku koje iznimno počinje ujutro u pola 9, priredit će se i prva pričet hrvatske zajednice. Kako nas je uz ostalo obavijestio ravnatelj škole Joso Šibalin, u četvrtak, 3. lipnja, priredit će i završni kulturni program škole, koji će se upriličiti u mjesnom domu kulture s početkom u 17 sati. Dan kasnije, završni program održat će se i u hrvatskom vrtiću u 9 sati.

- I. Povodom međunarodnog Dana djece
- II. S iščekivanjem u hrvatske gimnazije
- III. Doživljaji s razrednog izleta
- IV. Glasnikova novinarska radionica

DJEČJI PRILOG povodom MEĐUNARODNOG DANA DJECE

„Mladost se smije bez ikakva razloga. To je jedna od njezinih najdražih draži“ – napisao je Oscar Wilde. Dječji osmijeh pravi dragulj, a iskreni smijeh najveća radost i sreća. Dječji osmijeh je najdjelotvorniji lijek bolesnima, najbolja okrepa umornima, najveća sreća i radost tužnima i nesretnima. On hrani dušu čovjeka, posvađene pomiruje, u mladima budi radost, namrgođene natjera na smijeh, stare podsjeća na mladost. Dječji smijeh je važan i za naše novine, pa smo ih pokušali pronaći na našim slikama provodeći dane među vama. Povodom Međunarodnog dana djece, koji odlukom Međunarodnoga demokratskog saveza žena obilježava se posljednje nedjelje u svibnju od 1950. g., želimo vas obradovati fotografijama o vama. Možete i glasovati, koji osmijeh vam je najsimpatičniji!

S iščekivanjem u hrvatske gimnazije

Nije lako nakon osmog razreda osnovne škole odlučiti kamo, u koju srednjoškolsku ustanovu bi se trebalo javiti. Savjetuju djeca roditelje, razrednike, prijatelje, većinom ipak odlučuju po nekoj simpatiji. Iz pomurske regije ove godine primljeni su četvero u naše hrvatske gimnazije, a iz Bačke šestero. Čestitamo im! Zbog čega su izabrali hrvatsku gimnaziju, podijelit će s čitateljima Hrvatskoga glasnika:

Slijeva Marko Kovač, Radojka Varga, Zvonimir Balatinac, Berta Stipanov, Martin Orčik i Sandra Tényi

Radojka Varga iz Gare:

Nisam puno razmišljala kada se trebalo prijaviti za daljnje školovanje, odmah sam označila pečušku gimnaziju jer mi je Pečuh omiljen grad, imam i mnogo prijatelja, a želim unaprijediti znanje hrvatskoga jezika. I moj brat Enok učenik je 11. razreda pečuške gimnazije. Neće mi biti teško živjeti u đlačkom domu jer sam od prvog razreda osam godina bila u domu i u Santovu. Nedostajat će mi samo stari prijatelji.

Sandra Tényi također je iz Gare:

Najviše volim ples, crtanje i biologiju. Odlučila sam se upisati u Pečuh, kako bi najprije usavršila svoje znanje hrvatskoga jezika. Tamo imam i mnogo prijateljica. I ja sam od prvog razreda u domu, pa mi to neće biti novo u Pečuhu, a bit će nas i šestero iz Santova koji smo osam godina zajedno.

Berta Stipanov iz Santova:

– Budući da mi je mama Mađarica, s tatom, koji je bivši učenik santovačke hrvatske škole, uvijek hrvatski govorim. Hrvatski, pravo šokački, najviše govorim s bakom i teticom, pa sam ga dobro naučila. Zbog svoga podrijetla odabrala sam pečušku gimnaziju gdje želim usavršiti hrvatski jezik i poznavanje hrvatske kulture.

Marko Kovač iz Santova:

– Po majci, koja je učiteljica u santovačkoj školi, hrvatskoga sam podrijetla. S njom uvijek govorim hrvatski, kao i s bakom, koja je također učiteljica, sada već u mirovini. Ona je prva bivša učenica santovačke škole koja je počela raditi kao učiteljica. Pečušku gimnaziju odabrao sam zbog toga da još bolje usavršim hrvatski jezik, upoznam kulturu. Najviše me zanima povijest i književnost, ali volim i šport. Ne znam još kako će biti u učeničkom domu, ali već sada imam nekoliko prijatelja.

Martin Orčik iz Santova:

– Po majci sam Hrvat, a ljubav prema materinskom jeziku dobio sam od nje i od svoje bake, koja je bila učenica među prvim naraštajima santovačke hrvatske škole. Moja sestra Darinka lani je maturirala u pečuškoj hrvatskoj gimnaziji, pa ću nastaviti njezinim putem. Čuo sam da je dobra škola, zbog toga sam se i ja prijavio. Najviše me zanima sviranje. Već nekoliko godina sviram tamburu i gitaru, a sedam godina svirao sam i na klaviru.

Zvonimir Balatinac iz Santova:

– Rođen sam u čistoj hrvatskoj obitelji, od rođenja upijao sam hrvatsku riječ, odgajan sam u hrvatskom duhu. Mama mi radi u učenič-

kom domu, a tata je novinar Hrvatskoga glasnika. S bakama i didom još i danas divanim šokačkom ikavicom. Volim sport i informatiku. I moji su roditelji maturirali u hrvatskoj gimnaziji, ali u Budimpešti. Zbog toga mi nije bilo lako odlučiti, ali sam ipak odabrao pečušku gimnaziju, koja mi je i bliže, i jer mi se sviđaju škola i đlački dom u kojima sam bio više puta, a tamo imam i mnogo prijatelja. Osim toga, nas šestero koji ćemo u Pečuh od prvog razreda smo zajedno.

Šara Novak iz Kerestura javila se u HOŠIG u Budimpeštu:

– Jako volim učiti hrvatski jezik, volim hrvatski ples, glazbu i sve što je vezano uz hrvatski. Budimpeštu sam izabrala zato što tamo uči i moja prijateljica, a imam tamo i rođake. Odmah ću krenuti u prvi razred jer sam pohađala privatne sate iz hrvatskoga jezika i mislim da ću tako moći započeti u prvom razredu. Mislim da mi đlački dom neće biti problem, volim se družiti i vrlo bih voljela plesati narodni ples, jer i ovdje u Keresturu plešem.

Učenice iz Kerestura, slijeva Dorina, zdesna Šara

Dorina Herman iz Kerestura

primljena je u HOŠIG Miroslava Krležu u Pečuh u nulti razred:

– Javila sam se u nulti razred jer mislim da još ne znam toliko hrvatski da bih mogla na tome jeziku učiti povijest i zemljopis. Odabrala sam Pečuh jer mi se vrlo sviđa, prekrasan je dom i škola, a imam i rođake u Pečuhu, a nije ni tako daleko kao Budimpešta. Mojoj mami je vrlo teško jer nemam ni brata ni sestru, ali se i raduje da ću učiti hrvatski. Voljela bih igrati rukomet u Pečuhu i plesati jer sam i ja članica plesne skupine ovdje u Keresturu.

Klaudija Deli iz Serdahela primljena je u HOŠIG u Budimpeštu u nulti razred:

– Uvijek sam voljela hrvatski jezik jer mi je mama Hrvatica i ona mi je mnogo govorila kako joj je bilo u Pečuhu kada je pohađala srednju školu za odgojiteljice. Odlučila sam se za Budimpeštu jer mi je i sestra tamo pohađala i ona ima jako lijepe uspomene. Iako sam učila hrvatski jezik u Serdahelu, mislila sam da bi mi ipak dobro došlo učenje jezika u nultom razredu i tek nakon toga započeti učiti zemljopis i povijest na hrvatskom jeziku. Jako volim plesati i nadam se da ću to tamo moći nastaviti.

Danijel Đuric će od jeseni pohađati u prvi razred HOŠIG-a Miroslava Krležu u Pečuhu:

– Ja sam u posljednjem roku odlučio. Tata me je nagovarao da se javim jer je on Hrvat. Otišao sam pogledati školu i đlački dom i uvjerio sam se da za mene baš sve odgovara. Imaju veliku športsku dvoranu, a ja baš volim šport, sviram tamburicu, pa su mi rekli da se mogu uključiti u tamošnji orkestar. Sumartanci koji pohađaju tu školu dobro se osjećaju, onda zašto ne bih se i ja dobro osjećao.

Klaudija Deli, zdesna Danijel Đuric, još u klupama serdahelske škole

Doživljaji s razrednog izleta učenika 10. razreda HOŠIG-a Miroslava Krleže u Pečuhu

Vjerujem kako je jedna od najvažnijih stvari u razrednoj zajednici razredni izlet. Svi se bolje upoznaju, ne vidiš svoje suučeničke kako samo sjede u klupi i bulje u ploču, spavaju, pišu... ma znate, na te dačke stvari pomišljam. Na izletu ako sve dobro prođe, opuštena je atmosfera između đaka i profesora, ali to ovisi i o mladima i o mjestu radnje. Hvala bogu moj je razred imao savršen izlet. Zahvaljujući našoj profesorici Nadi, profesoru Ákosu, mom razrednom drugu Szilárdu Dobosu, koji nam je sredio smještaj i omogućio da nam troškovi budu manji, i, naravno, Tiboru Radiću koji je poveo razred u špilju Modrić, te profesoru Robertu Bacalji izvrsnom vodiču kroz grad Zadar i zadarske muzeje, ali o svemu tom kasnije, krenimo ipak ispočetka.

Još je zora, mene bude, za osam trebam biti kod škole. Ustajem spremam se i krećem, želim reći tata me vozi do škole. Tamo nas čeka autobus, i ne onaj stari ikarus na koji smo se navikli, već jedan nov elegantan. Svi se ukrcamo, zauzimamo mjesta i počinje vožnja do Jadrana. Na autobusu od smijanja do spavanja svega je bilo. Neki od nas smo kockali iznad autobusnog wc-a. Moram priznati, plašio sam se da se nešto ružno ne dogodi s nama, ali, srećom, do toga nije došlo. Nakon šest sati putovanja stižemo u Zaton. Tu svi zauzimaju svoja mjesta, nakon toga slijedi razgledavanje po inače turističkom selu. U kampu zatvoren dućan, a u blizini je bila otvorena samo jedna konoba. Ta konoba je postala naša baza. Tu su dečki popili poneko pivo kartali se, pričali o „starim“ pustolovinama. Nakon toga vratili smo se u apartmane i napravili manji tulum u našoj sobi, nakon 12 svi su bili rastjerani u sobe i većina nas je otišla spavati. Buđenje je bilo kao u Pečuhu, jako teško, a znali smo da nas još čekaju slapovi Krke. Stigli smo do nacionalnog parka i predali se ljepotama prirode. Vidjeli snagu vode i vjetra, očuvanu prirodu, jedini svjedok civilizacije bio je usamljeni mlin na Krki. U parku smo mogli vidjeti i vidikovac Franje Josipa II. Nakon šetnje između slapova budili smo se u

Šibeniku, u gradu gdje se nalazi katedrala Sv. Jakova. Šetajući ulicama dalmatinskoga grada, skoknuli smo u srednji vijek, te u renesansu. Neki su našli samoga kralja Petra Krešimira IV. i napravili s njim fotku. Nakon veće šetnje opet se vratili k našem autobusu i krenuli nazad u Zaton. Kad smo stigli, neki su otišli u dućan, neki su skuhalo svoju večeru, a neki se otišli kupati. Ja sam spadao u zadnju skupinu. Pa more nije bilo toplo. Ali bili smo jaki i prplivali na drugu stranu obale. Nakon dva tri skoka krenuli smo nazad kad vidimo da profesor dolazi s fotoaparatom. Brzo se vratili i slikali, pokazali kako se skače mjeseca svibnja u more. Pridružio nam se i profesor Ákos i Zolika, a da ne zaboravim hrabre djevojke, Vesnu i Kristinu. Sljedećeg dana smo krenuli u špilju Modrić. Stigli smo u selo Rovanjaska gdje su nas čekali stručnjaci vapnenačkih stijena i uopće zemljopisa. Nakon što smo dobili skafandere, kacigu i lampice krenuli smo do špilje pješke od restorana Bartol prema špilji Modrić.

Ispred špilje Modrić, svi kao pravi istraživači

Kad smo stigli do ulaza špilje, gospodin Mirjan nas je slikao još čiste i mogli smo krenuti u nepoznato. Bilo je jako zabavno jer špilja nije izgrađena kao naprimjer u Aggteleku ili Abaliget, nego smo se mi

morali vući kroz male pukotine. Kad smo prešli prvu pukotinu, vidjeli smo svugdje stalaktite i stalagmite. Bilo je prekrasno, kao u priči. Kod jednog prijelaza naš je šofer imao probleme, malo je zapeo u rupu, na početku smo ga mislili ostaviti, ali onda nam je pao na pamet bus, pa smo ga pričekali. Nakon što smo izašli iz špilje, opet su nas fotografirali,

ali sad već blatnjave, prljave. Gladni i žedni vratili smo se u Zaton i čekali vrijeme za klopu. Imali smo roštilj, spekli kobasice, netko mesa i te stvari. I došlo je i do zadnje večeri koja je i obično počela u konobi, a završavala u našim krevetima. Zadnji dan krenuli smo u Zadar, ali prije toga smo još spakirali smeće što smo napravili u ta dva dana. U Zadru smo pogledali muzej Antičkog stakla, muzej Zlato i srebro Zadra i Arheološki muzej. Bili su zanimljivi, ali za zadnji dan svi smo bili umorni i jedva čekali povratak kući. Samo se toga sjećam da sam sjeo u autobus u Zadru, a budili me kod granice. To je bio naš razredni izlet ove godine, a ako vas zanimaju pravi detalji, potražite nekoga iz 10. razreda.

To je dokaz da smo hrabri bili i kupali se i u hladnom moru

*Vjekoslav Blažetin
Fotografirao: prof. Ákos*

Novinarska radionica Hrvatskoga glasnika u Serdahelu

Povodom Dana hrvatskoga jezika, u serdahelskoj Osnovnoj školi «Katarina Zrinski» priređeni su kviz o poznavanju tjednika Hrvata u Mađarskoj i mala novinarska radionica. Bilo je četiri uredništva od po pet učenika, koji su izabrali glavnog i grafičkog urednika te fotografa i novinare. Sudjelovali su učenici od petog do osmog razreda, te

Radovi malih uredništava

Jahanje je nešto prekrasno

Razgovor je vodila: Reka Horvat

Dora Vuk je učenica sedmog razreda, pohađa osnovnu školu u svome mjestu Serdahelu. Ona uči, a i voli hrvatski jezik. Kada ne uči slobodnog vremena, ide jahati jer to jako voli. Ona je dala odgovor na moja pitanja.

- Zašto voliš jahati?
- Jer jako volim konje, jako su lijepi.
- Gdje jašeš?
- Jašem u selu kod Stjepana Horvata, on je velik obožavatelj konja.
- Kako se zove konj na kojem jašeš?
- Konj se zove Felhő, to je na hrvatskom jeziku Oblak.
- Kako ti ide jahanje?
- Ide dobro, nije mi teško, konji su jako dobri.
- Kako često jašeš?
- Tjedno jedanput, svake subote.
- Mislim da imaš sreću što možeš jahati. To je lijep doživljaj. Hvala ti na razgovoru.
- Nema na čemu. Bilo mi je drago upoznati novu novinarku Hrvatskoga glasnika.

(fotografija: Viktorija Kuzma)

Plesačica našeg razreda

Razgovor je vodila: Amina Badnjević

Fanni Nemet, učenica petog razreda osnovne škole u Serdahelu, stanuje u Mlinarcima. Od ove godine pohađa serdahelsku školu i pokazala je svoju plesačku vještinu.

– Fanni, imaš li slobodnog vremena kada je škola?

- Da, imam, subotom i nedjeljom.
- Što radiš u svoje slobodno vrijeme?
- Idem na ples jer to jako volim.
- Gdje plešeš, u kojoj grupi?
- Plešem u grupi SZKES Dance u Velikoj Kaniži.
- Kakve plesove plešete?

osmišljali naslovnice Hrvatskoga glasnika. Kod izrade fotografija također nije bilo nikakvih teškoća, današnja im je tehnologija u «malom prstu», no u ulozi novinarskog fotografa ipak je bilo drukčije, trebalo je paziti na kvalitetu slika. Pisanje tekstova već nije išlo tako lagano. Bernadeta Blažetin objasnila je na koji se način pišu izvješća i

- Moderne plesove.
- Gdje ste dosada nastupali?
- Nastupali smo u Kaniži, Vespreamu i u Srbiji.
- Što radiš još u svoje slobodno vrijeme?
- Slušam glazbu.
- Kakvu glazbu voliš?
- Volim svakakvu, najviše onu na koju mogu i plesati.
- Hvala na razgovoru.

(fotografija: Zoltan Kapuvari)

Najviše voli hrvatsku glazbu

Razgovarao: Mark Jusupović

Balint Žigulić, učenik osmog razreda osnovne škole iz Serdahela, stanuje u Sumartonu. On svoje slobodno vrijeme provodi s glazbom.

– Što radiš, Balinte, kada imaš slobodnog vremena?

- Sviram trubu i tamburu.
- Gdje si naučio svirati?
- U sumartonskoj školi, i sada sviram s prijateljima u KUD-u Sumarton. Član sam Tamburaškog sastava «Kajkavska ruža».
- A kada ne sviraš, onda što radiš?
- Slušam glazbu, najviše volim hrvatsku glazbu i pjevača Miroslava Škoru.
- Igraš li na računalu?
- Da.
- Kakve igre?
- Fifa 10.
- Zašto baš to?
- Jer volim nogomet.
- Hvala na razgovoru.

(fotografija: Dalma Rodek)

Truba i lopta su mu omiljeni

Razgovarala: Angelika Balla

Zoltan Kapuvari ima 11 godina i pohađa sedmi razred osnovne škole u Serdahelu. Stanuje u Sumartonu i treba svaki dan putovati, ali on ipak ima vremena za svoje omiljene aktivnosti.

intervjui. Nažalost, zbog kratkog vremena (45 minuta) družine su uspjele sastaviti samo intervjuje. Mali novinari trebali su izabrati osobu iz druge družine i na zadanu temu «slobodno vrijeme ili hobi» trebali sročiti razgovor. Naravno, svaki je zadatak bio nagrađen. Najuspješnije je bilo uredništvo glavne urednice Reke Horvat.

- Pored učenja kada imaš slobodnog vremena?
- Najviše u subotu i u nedjelju.
- Što radiš u svoje slobodno vrijeme?
- Sviram trubu i tamburicu.
- Gdje sviraš?
- U našem selu ima kulturno društvo i tamo sviram. Jako volim i nogomet, s prijateljima igram na nogometnom igralištu. Nekad i s tatom igram, on me odvede među odrasle igrače.
- Igraš li na kompjutoru?
- Da, ali ne jako često, i tamo najviše volim nogomet.
- Hvala na razgovoru.

(fotografija: Simoneta Kiš)

Grafički urednici osmislili su i prvu stranicu Hrvatskoga glasnika:

